

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1999. OKTÓBER

1956. október 23.

ezerkilencszázötvenhat, nem emlék,
nem múlt vagy nékem, nem történelem,
de húsom-vérem, lényem egy darabja,
szívem, gerincem – kijöttél velem

éjjelre és kedvet a szenvedéshez
s az örömhöz, te fogtál mindig kézen,
ha botladoztam; hányszor iflettél meg,
s nem engedted, hogy kifulladásig venen:

FALUDYGYÖRGY:
1956, TE CSILLAG
(részlet)

az irgalmatlan mindenségbe, hol a
Semmi vize zubog a hid alatt
és korlát nincs sehol sem – életemnek
te adtál értelmet, vad álmokat

ezerkilencszázötvenhat, te csillag,
oly könnyű volt a nehéz út veled!
Nagyom soká sütöttél ősz hajamra,
ragyogj, ragyogj, ragyogj sirom felett.

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Mélyülő árkok, jobb vízelvezetés ☿ Készülőben a Roma integrációs program
Turáért Emlékérem 1999: Bozó Györgyné és Pásztor Gábor ☿ „Életet az éveknek”
Mikrofonvégen Jónás Sándor ☿ Fercsik Mihály új könyvéről
A Galgamenti Népfőiskola a környezet védelméért ☿ Vállalkozónk: Farkas Mihály

Tájékoztató a képviselő-testület 1999. szeptember 8-i (soron kívüli) és 28-i üléséről

A soronkívüli ülés összehívását egy rendelet sürgős elfogadása indokolta. A júniusi és júliusi rendkívüli időjárás következtében a magánlakásokban keletkezett károk helyreállítására a kormány jelentős összeget biztosított, de szigorú elszámolást követel meg. *„Az önkormányzatra hárul az a feladat, hogy oda kerüljön a pénz, ahová szükséges.”* A képviselő-testületnek rendeletben kell szabályozni a támogatáshoz jutás feltételeit. A támogatás formái: kamatmentes kölcsön; vissza nem térítendő támogatás; indokolt esetben önkormányzati bérletbiztosítás. A kölcsön és a vissza nem térítendő támogatás ugyanazon rászorult esetén együttesen is alkalmazható, összegét differenciáltan, valamennyi szempontot figyelembe véve kell megállapítani. A rendeletet a testület egyhangúlag elfogadta. (Az ezzel kapcsolatos felhívás a szeptemberi Turai Hírlapban már megjelent!)

A munkaterv szerinti ülésen először az elmúlt egy év állategészségügyi helyzetéről Dr. Dobos László állatorvos tájékoztatta a testületet. Munkaköréhez tartozik a község hatósági állatorvosi feladatainak, a kistermelői állatállományok állategészségügyi teendőinek, ill. a Galgamenti Szövetkezet állatállományának állatorvosi ellátása. Turán 17 udvarban 71 szarvasmarhát tartanak. Mind a 17 udvar TBC-től, leukóziostól, brucellózistól mentes, egyedileg minden állat negatív. A Galgamenti Szövetkezetben 1351 szarvasmarha van, az állomány TBC-től és brucellózistól mentes. A sertéslétszám 1000-1100 között ingadozik, járványos fertőző betegség nem volt. *„A minőségben javulás tapasztalható: növekedett az ún. hússertések aránya. Vásárlás után a malacoknak 5-6 %-a betegszik meg és kb. 0,5 %-a hullik el. Sertésorbánc ellen az állomány az év folyamán kétszer védőoltásban részesült. Az Aujeszky-féle betegségtől való mentesítés országos program. Ennek keretében 11 db kocától történt vérvétel, az eredmény minden esetben negatív volt.”* A baromfik átlagléttszáma 40-50.000 között van. Bejelentési kötelezettségű betegség nem fordult elő. A megelőzhető és kezelhető betegségekre széles gyógyszeres katalógus áll rendelkezésre (légző- és emésztőszervi betegségek, vitaminkiegészítők). A nyúl tenyészállat létszám 400-500 között van, tovább csökkent, bejelentési betegség nem fordult elő. A lovak száma 29. Az utolsó (1998-as) ellenőrző vizsgálat során az állomány fertőző kevésvérűségtől és takonykórtól mentes. A községben 11 udvarban 493 méhcsaládot tartanak, ellenőrzésük megtörtént, bejelentési betegség nem volt. Az ebek veszélyesség elleni védőoltása megtörtént. Ebben az évben a község területén veszélyesség egy esetben fordult elő – áprilisban egy macska az Alsóerdősoron.

Az állatorvosi feladatok közé tartozik:

- az állatforgalom felügyelete (vásár, piac, felvásárlás);
- állathulla meg- semmisítés ellenőrzése (dögkút);
- élelmiszer-ellenőrzés (üzletek, vágóhid);
- táp-termény-gyógyszer forgalom ellenőrzése.

A Kommunál Kft. tevékenységéről az ügyvezető, Kis András számolt be. *„A társaság alapfeladata, a környezetvédelmi szempontok betartásával végzett szennyvíztisztítás műszaki és gazdaságos üzemeltetése”.* A biztonságos működés finanszírozására a beszedett díjak nem elegendők, ezért a társaság részére a tulajdonosok képviselőjében az önkormányzatok az elmúlt három évben pályázat útján jutottak bevé-

telekhez. Az első félévben 63.265 m³ szennyvizet tisztítottak meg. A belvíz és az árvíz nagymértékben megnehezítette a hibaelhárításai és újratelepítési munkákat. Több helyen összehorpadt a házi átemelőakna, vagy felülről nagymennyiségű víz folyt be homokszennyeződéssel együtt; félt, hogy, a gerinevezetékben dugulás keletkezhet.

„Kb. 240 ingatlanon fizetik az érdekeltségi hozzájárulást, több helyen a teljes berendezés is le van telepítve, mégsem használják a rendszert”. Az ivóvízfelhasználás összehasonlítása alapján a Kft. szakemberei feltételezik, hogy a felhasználók közül többen a saját emésztőiket is használják. Az ügyvezető igazgató elmondta, hogy a „szippantós kocsik” három alkalommal vittek szennyvizet a tisztítóba. Az önkormányzatnak foglalkoznia kell azzal, hogyan lehet a környezetvédelmi előírásokat szigorítani és ellenőrizni azok a betartását. Fokozott érdeklődés és figyelem kísérte azt a kérdést, miszerint: kb. 1 mFt szabadalmi díjat kell visszamenőleg kifizetni. Kérdés hangzott el a szivattyúk és a házi átemelőaknák tulajdonjogát érintően. A szivattyú és az akna nem magántulajdon, hisz a lakosság közmű-hozzájárulást fizetett illetve fizet, a költségek nagyobb része állami támogatásból került kifizetésre. Mindkét beszámolót egyhangúlag elfogadta a testület.

Egyre sürgetőbb a **Művelődési Ház és Könyvtár bővítése**, legideálisabb megoldás a jelenlegi épület együttes folytatása lenne. A Bartók Béla tér 2. szám alatti lakóház eladó, melyet az önkormányzat nem hagyhat figyelmen kívül. A képviselő-testület úgy döntött, hogy meg kell vásárolni a lakást s meghatározta a maximális vételárat; egyben felkérte a polgármestert, hogy a vételi ajánlatot - a megjelölt összeg erejéig - tegye meg az ingatlan tulajdonosának.

Vadász György jegyző a **2000. évi dátumváltással** kapcsolatos felmérésekről adott tájékoztatót. A hivatalban megtörténtek azok az előkészületek, amelyek az informatikai rendszer folyamatos működését biztosítják. Döntés született a könyvtár státuszproblémájának megoldásáról, foglalkozott még a testület **telekvásárlási ill. díjhátrétek eltörlésére** vonatkozó kérelemmel, valamint **közgyógyellátás iránti kérelem elutasítása** elleni fellebbezéssel.

Az ülés végén **Tóth István** polgármester elmondta, hogy a júniusi-júliusi árvíz- és belvízkárok helyreállítására biztosított támogatás odaitelése rendben folyik. Megtörtént az általános iskolai tomaterm padlózatának felújítása; a közutak helyreállításáról a jövő héten lesz szó. Az önkormányzat szorgalmazza a vízelvezető árkok építését, de ezt – érhetetlen okból – több helyen kifogásolják ill. feleslegesnek tartják a lakók, pl. Arany János utcában, Aradi utca végén. Várhatóan előrelépés történik a kastély ügyében, s elkezdődhet a felújítás. Szeptember 23-án a Község házán megbeszélés volt a Galga tisztításáról, a KÖVIZIG várhatóan felgyorsítja a medertisztítást. Hamarosan elkezdődik a község közvilágításának korszerűsítése; a munka koordinálásával Köles Mihályt bízta meg a polgármester.

A Millenniumi Kormánybiztosi Hivatalhoz benyújtott pályázatokra az önkormányzat jelentős összegeket kap; az Emlékparkra és az emlékműre 600 eFt-t, Tura Monográfiára 500 eFt-t, a millenniumi rendezvényekre pedig 100 eFt-t.

A Kulturális Bizottság további pályázatokat nyújtott be a millenniumi rendezvények és létesítmények megvalósításának pénzügyi támogatása céljából.

K. J.

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

MÉLYÜLŐ ÁRKOK, JOBB VÍZELVEZETÉS

A Polgármesteri Hivatal az ősszel elvégzendő munkák rangsorában az elsők közé tette a már igencsak esedékessé vált árokásási, áteresz-beépítési munkálatokat. A hivatal **Bácskai Elemér** bizta meg a feladat elvégzésével, aki egy hónapja két munkagéppel és egy teherautóval végzi a feladatot embereivel.

A vállalkozó elmondása szerint, a MESZ által az ő gépein augusztus 10-én elkezdett munkát vették át végleg - immár a gépkezelők biztosításával is - október elejétől a Kossuth Lajos utcában. Itt a 149-es házszámától kezdődő fontos szakaszt tisztították ki, ez a rész biztosítja főként az utcából a vízelvezetést. Az utca Hatvan felé eső oldalán lévő kertek végén húzódó, ún. 3.00-ás árkot láncfalpas kotróval takarították ki, erre az ingoványos terület miatt volt szükség. Szűk két hét alatt elkészültek a Vörösmarty utca egy szakaszával, ahol a nagyfokú bemosódás miatt az utca első részét "ki kellett lapozni", útburkoló betonlapokat kellett elhelyezni. A Liszt Ferenc úton az útburkolat elmozdulását javították ki, illetve egy rácsos átereszt építettek be. Az Arany János út Zsámboki út és "Birge tér" közötti részén lévő árkokat már kiásták, itt csak az utolsó rész kap majd burkolatot, amelyen a csapadék a Vörösmarty út irányába tovább tud folyni. Ezen a szakaszon annak idején az utépítéskor csak ún. "szikkasztó" árkokat alakítottak ki, a víz az úton folyt keresztül, nem volt megfelelő elvezető árok, áteresz. Az Iskola útnak az Akácok, illetve Arany János út közti szakaszán már megtörtént az árokásás. A Füzfa utcában az egyik oldalon lévő árok és az átereszek is kitisztításra kerültek, az Aradi utcának a Délibáb utcától a Zsámboki útig tartó részét szintén befejezték. A Park úti iskola mellett kialakított parkolónál is átereszeket építettek be, a fedőlapokat átrakták, kiegészítették. A vállalkozó kiemelte, hogy csak a közterületeken (kereszteződési pontokban) dolgoznak önkormányzati költségvetésből, az újonnan beépítésre kerülő átereszek költségei a lakót terhelik. A már meglévő átereszek tisztítása is a lakosság feladata, a hivatal kizárólag az árkok rendbetételét finanszírozza. Arra a kérdésre, hogy a lakosság hogyan viseli a munkával járó zajt, port, közlekedési nehézségeket, Bácskai Elemér úgy válaszolt, hogy nagyjából 50-50 %-os a pozitív hozzáállású lakók és az elégedetlenkedők aránya. Sokan azt mondják, hogy ezzel a rossz utak problémája még nem lesz megoldva. A munkálatok vezetője ezzel részben egyetért, de tudomása szerint a hivatal folyamatosan tervezi és végzi a földburkolatú utak kiépítését, amihez szükséges a mostani árokrendezés is. Hogy ez a tevékenység pontosan meddig fog tartani, még nem tudható, hiszen a hivatal egy-egy rész elkészülte után mindig újabb munkálatokra ad megbízást - összegezte Bácskai Elemér.

Tordai László

A Kulturális-, Oktatási- és Sportbizottság köszönetét és elismerését fejezi ki TÓTH A. ISTVANNÉ, az ált. iskola gazdasági vezetőjének és MUNKATÁRSAINAK a Park úti általános iskola épületének felújítása során végzett színvonalas és lelkiismeretes munkájáért.

A Kulturális-, Oktatási- és Sportbizottság elismerését fejezi ki az I. és II. sz. ÓVODA VEZETŐINEK valamint MUNKATÁRSAINAK kiváló szakmai színvonalú nevelési programjuk elkészítéséért.

A Kulturális-, Oktatási- és Sportbizottság köszönetet mond MOLNÁR SÁNDOR vállalkozónak a turai Road Show szervezésében vállalt szerepéért és a Turai Sportcsarnokért Alapítvány javára tett nagylelkű felajánlásáért.

PÁLYÁZAT

Tura Nagyközség Önkormányzatának
Képviselő-testülete a

NAGYKÖZSÉGI KÖNYVTÁR VEZETŐI ÁLLÁSÁNAK

Befűltetésre az alábbi pályázatot írja ki.

A pályázatot meghirdető szervez:
Nagyközségi Polgármesteri Hivatal Tura

A meghirdetett munkakör:

KÖNYVTÁRVEZETŐ

Az alkalmazás feltételei:

- magyar állampolgárság,
- bilintelen előélet,
- szakirányú felsőfokú végzettség.

A pályázatnak tartalmazni kell:

- a pályázó szakmai önéletrajzát,
- a képesítést igazoló oklevél hiteles másolatát,
- három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt.

Helymény a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény alapján.

Helymény a közalkalmazottak

jogállásáról szóló törvény alapján.

A pályázatot Tura Nagyközség Polgármesterének címére kell benyújtani.

(2194. Tura, Petőfi tér 1)

BEÉRKEZÉSI HATÁRIDEJE:

1999. NOVEMBER 15.

A pályázat elbírálásának határideje:

1999. december 15.

AZ ÁLLÁS BETÖLTHETŐ:

2000. JANUÁR 1.

Érdeklődni lehet:

Hajdu József Igazgatási előadónál

Tel: 28-466-160

A „tűzoltómunkát” kell elvégeznünk...

KÉSZÜLŐBEN A ROMA INTEGRÁCIÓS PROGRAM

A képviselő-testület 1999. augusztus 31-i ülésén foglalkozott a cigány kisebbség kulturális helyzetével. Ekkor a képviselő-testület megbízta Solymosi Imrét, a Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat vezetőjét, hogy Seres Tünde műv. ház vezető, Pálfi Zoltán képviselő, Ifjúsági referens, Lakatos Gyula képviselő, kisebbségi szószóló közreműködésével készítse el a helyi roma integrációs programot. A testület egyhangúlag támogatta a javaslatot. Az előkészítő munka elindult, s ennek okán készítettem interjút SOLYMOSI IMRE szociálpolitikussal és szociális munkással.

- Nézegettem a pályázati kiírásokat és rengeteg pénzügyi forráslehetőséget látok, melyek romák megsegítéséért, képzéséért, kultúrájuk megmentéséért, stb. használhatók fel. De legalábbis látványosan sok az ilyen témájú felhívás: *Innovatív módszerek a roma gyerekek nevelésében, Roma kultúra oktatása a pedagógusképzésben, Roma tanulók szakképzése, Roma egészségügyi és rehabilitációs program, stb.* Ez azt jelenti, hogy növekedtek a romák gondjai vagy a társadalomban és az államban fokozódott a segíteni akarás szándéka?

- A PHARE programok, az EU programok vannak ennek középpontjában, továbbá az Országos Foglalkoztatási Alap, a Soros Alapítvány is képvisel egy ilyen szemléletet. Én is mozgok pályázati területen – korábban kurátor is voltam -, és érzéseim szerint ez csak álca. Amikor ma Magyarországon azt mondjuk, hogy a romákra számos pályázat van, rengeteg pénz, lám, a romákat helyzetbe lehet hozni, arra a polgárosodási szintre, amit a nem romák elértek – én mindezt falsnak találom. Ugyanis a valós gazdasági életbe nem kerültek be a romák. Amikor a rendszerváltást követően nagy részük kikerült az adott gazdasági helyzetből, akkor erre a problémára különböző válaszokat próbáltak meg adni civil alapítványok, közalapítványok is. De ez gyakorlatilag „csepp a tengerben”. Ha megfigyeljük, hogy mögötte mennyi pénz van és hány támogatót tud finanszírozni, ugyanakkor ezzel párhuzamosan azt a problémát megnézzük, hogy országos szinten mire lenne igény (csak azt a pénzüsszeget, ami ahhoz kellene, hogy a nyomortelepeket felszámolják, amiben ma él a romák nagy része), akkor a következőt láthatjuk: ez a pénz annyira elenyésző, hogy megkérdőjelezhető a segítségnyújtás valódi működőképessége. Az egész túllihegését érzem a médiában. Ezek az összegek a romák társadalmi problémájának megoldására rendkívül kevesek.

- És egyébként megpróbálnak pályázni?

- Az a tapasztalat, hogy ritkán élnek vele, mert látják, hogy „csepp a tengerben”. Ezek a pénzek arra elegendők, hogy ún. mintaprogramokat támogassanak. A Soros Alapít-

vány évente 265millió Ft-ot, az Autonóm Alapítvány évi 80millió Ft-ot, a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány évi 250millió Ft-ot, a Nemzeti Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány évi 40-70millió Ft-ot biztosít különböző programokra. Ugyanakkor jól tudni, hogy országos szinten a roma kérdés milliárdos és nem százmilliók kérdés. Ennek ellenére nagyságrendben lecsökkentik ezeket az összegeket, tehát nincs miről beszélni. Jobbára azok kapnak pályázati nyereményt, akiket ismernek.

Meghívásos pályázatok ezek valójában, csak úgy kerülnek ki, mintha bárkinek szólnának. Ezek a mintaprogramok kissé fel vannak fújva, így sajnos sok esetben egy-két év után a résztvevők ugyanúgy visszazökkennek az eredeti állapotukba.

- Ha országos szinten a pénzüsszeg aránytalansága miatt nem változnak a dolgok a romák életében, akkor a helyi roma integrációs program működtetése is (Tura térségében) a pénzen múlik majd?

- Ez a történet Turán nemcsak pénzekről, hanem alapvetően egy szemléletről, egy hozzáállásról kellene, hogy szóljon. Fontos, hogy azokat az értékeket, melyeket képvisel majd ez a program, azokat a prioritásokat, melyeket megcéloz majd, elfogadják helyi szinten. Minden problémát lehetetlenség egyszerre megoldani, ezért prioritásokat kell felállítani, rövid-, közép- és hosszútávú terveket kell készíteni. A másik fontos része a programnak, hogy amit mi itt Turán kitűzünk magunk elé egy kicsit hasonlítson arra, amit a kormány középtávú fejlesztési programjában megcéloz.

- A roma kérdés nemcsak az utóbbi évek óta létezik, de az effajta megközelítése mégis szinte napjaink jellemzője. Te miben látod annak az okát, hogy állami, önkormányzati, civil szinten mára vált majdhogynem „divatosabb”?

- Az Európai Unió-s csatlakozás miatt. Amikor a 700 pontos kérdőív kiment az Unió-hoz, a legelső közt volt a magyarországi cigány kérdés megoldatlansága. Az Unió visszadobta a magyar államnak az ún. roma programjait, amit megpróbált Magyarország alternatívaként felmutatni.

Múlt hét szombatján fogadtam a Világbank képviselőit itt Turán. Lejöttek és megnézték a telepet, hogy mit lehetne támogatni, akár hitel formájában is. Ezért naprakésznek kellett lenni abban, hogy mik a lakás- ill. foglalkoztatáspolitikai programok, amiket elképzelhetőnek tartunk helyben. Ez egy kutatás a Világbank részéről, amit majd a Kormány elé terjeszt.

- Az időben legközelebb álló rövidtávú program mit tartalmaz?

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

- Ebben a szakaszban az elvi résznek kellene megjelenni. Gyanítom, hogy ezekre a programokra lesznek érdeklődések országos szinten. Az, hogy Turán komplexen megfogalmazódik egy válasz a helyi romakérdésre intézményi szinteken is, rengeteget jelent. Rövid távon apró programok jöhetnek szóba. Szociálpolitikusként és szociális munkásként a közösségi szociális munkát tartom az első feladatkörnek. Kevesen tudják, hogy miről szól. Amit nagyon szeretnék, hogy ne legyen oktatáscentrikus. Az óvodák és az iskolák már eleve készülnek etnikai programokkal. Az óvodákban most készítik elő, az iskolában pedig már működik. Az kevésbé lenne jó, ha én szociális munkásként beleszólnék, hogy milyen oktatáspolitikai vonal alakuljon ki. Azokra a szakmákra vonatkozólag, melyek általam megjelennek a településen, vannak elképzeléseim, és ennek központja a közösségi szociális munka. Ezen belül is a csoportmunka, mely a „Közösségi Ház Program”-on belül a művelődési házban valósulhatna meg.

- Mi jelentheti majd a továbblépést közép- és hosszútávon, és egyáltalán milyen időbeli szakaszolással, ütemezéssel beszélhetünk a különböző távokról?

- Kapcsolódva a Kormány által elképzelt ütemezéshez a 10 év alatti rész a rövidtáv, a 10-20 év közötti idő a középtáv, 20-25 év feletti időtartam a hosszútáv. Ez a szakaszolás nem általános, hanem a romakérdés esetében jelenítem így meg. A látványos eredményeket hosszútávon lehet kitermelni. A gondom ezzel csak az, hogy nincs igazán roma társadalomismerete azon szakértő bázisnak, mely ezzel foglalkozik országos szinten.

- Akkor ennek a programnak része lenne az is, hogy a romák megismertessék és megértessék magukat a társadalom többi részével?

- Igen. A probléma viszont ott van, hogy országosan igazából csak a közép- és hosszútávról beszélnek előszeretettel, a rövidtávot hanyagolják, mert abba közvetlenül pénz kellene beinvestálni. A többen azt mondhatják, hogy intézményesíteni kell, majd, valamikor tíz év múlva.

- Könnyebbé tehetjük-e ez irányú munkában, hogy magad is roma vagy?

- Természetesen. Jóval kevesebb időt kell azzal töltenem, hogy értelmezem a roma családok működését ill. annak mértékét. Hiszen azt nemcsak értem, hanem érzem is.

- Korábban említetted a roma családok tömeges szegénységét. Ez mennyire vetíthető le Turára?

- A szegény kultúra mindenütt összekötődött a roma kultúrával. A roma társadalomnak az alapvető baja, hogy azokba a társadalmi rétegződésekbe, amik megjelentek a többségi társadalomban, nem tudott integrálódni. Például egy középosztálybeli roma család, nem egy középosztálybeli nem roma családdal próbál és tud kapcsolatot létesíteni. Kettős társadalmi struktúráról beszélhetünk. Az egyik a roma társadalmi struktúra, ahol szintén hierarchizálódás van vagyoni helyzetűtől és presztizstől függően. A többségi társadalomban van alsó- közép- és felsőosztály, ill. azok különböző rétegei. A roma társadalom automati-

kusan a többségi társadalom legalsóbb, azaz szegény rétegéhez kapcsolódik. Ha megfigyeljük egy településen belül a romák kommunikációjának, kapcsolatteremtéseinek beindulását, láthatjuk, hogy mindig a szegény nem romák felé közelítenek, mert azok a befogadók. A veszély ott van, hogy azt a kultúrát veszik át a romák, ami megjelenik azoknál a családoknál. Családsegítőként látom a hasonlóságot a szegény nem romák és a roma családok problémás esetei, devianciái között. A természetes azonban az volna, ha mindenki képességéhez mérten csatlakozhatna a többségi társadalom megfelelő rétegéhez. Pl. az áttelepült erdélyi magyarok ahhoz a réteghez csatlakozhattak ebben a struktúrában, ahol azt Romániában is megélték. A társadalmi struktúrát nem jogszabályok irányítják, hanem a társadalom belső törvényszerűségei hozzák létre. Ezek nem feltétlenül direkt szándékkal jelennek meg, hanem ösi, berögződött gondolkodások, melyet az ember sokszor csak gesztusokban vesz észre.

- A turai roma programban lesz valami sajátos az országoshoz képest, valamiben speciális a helyi romák helyzete?

- Amitől más itt, hogy a kb. 2200 fő romából, mintegy 1700-an egy helyen élnek. A többi a faluban szétszórva, de ők is kapcsolódnak rokoni szálakkal a telephez. Nagyon nagy itt a kollektív tudat, hiszen szinte egy kis falunyi tömegről van szó. Ez a kollektív tudat azonban még tudatalatti állapotban van. Nincs igazából megfogalmazva, hogy miről is szól az egész léte itt a romáknak. Ezt nem is a roma integrációs programnak, ill. az azt segítő intézményeknek kell megválaszolni, hanem a romák saját maguk által választott testületének.

- A programon belüli konkrét megvalósítási feladatokról mondj néhány szót!

- A közösségi szociális munkán belül a táboroztatás nagyon fontos hátrányos helyzetű gyermekek részére, amelyben roma gyerekek is résztvennének.

- Amikor a programról beszélünk nemcsak Turára, hanem a térségre kell gondolnunk?

- Igen, ez Galgahévízi, Turát, Vácszentlászlót és Zsámokot jelenti.

Folytatva a konkrétumokat, a táborozás mellett létre akarjuk hozni a roma fiatalok klubját, ami a középiskolás és főiskolás, egyetemista fiatalokról szól majd. A programnak van egy foglalkoztatási része, amely elsősorban a szakképzésre ill. a nyolc általános megszerzésére irányul. A szakképzésben szükséges, hogy a szakmunkás bizonyítványt is megszerezzék, mert egy esetleges vállalkozás beindításához ez elengedhetetlen. Mindezeket túl pedig lenne egy szolidaritási alap, történeti példával élve ún. „bányatárs láda”, melynek az elvi részét fektetnénk le, a gyakorlati működése még a jövőé. Kulturális rendezvények is részei ennek a programnak (író-olvasó találkozó, kiállítások), országos roma fesztivált is szeretnék Turán rendezni, melyet első ízben jövőre próbálunk meg kivitelezni.

- Az előkészítési és megvalósítási folyamatban kitől vársz és számítasz segítségre? Hol van ebben az önkormányzat szerepe, amely a program kidolgozását feladatuk adta?

- Gyakorlatilag romák segítségét várom elsősorban, hogy mi saját magunk tervezzük és szervezzük meg önmagunkat. Intézményi háttérként itt van a Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat, a helyiségek igénybe vételét tekintve a művelődési ház. Ez azt jelenti, hogy a tárgvi-technikai feltételeket kívülről kapnánk meg, viszont a tartalmi részt a romák dolgoznak saját maguknak. Ez kicsit pótolná a Turán létre nem jött Kisebbségi Önkormányzatot. Az irányadó program prioritásokat fogalmaz majd meg és nem kidolgozott részleteket. Ehhez az önkormányzattól minél kevesebb anyagi segítséget szándékozunk igénybe venni, sokkal inkább a pályázati „aprópénzekre” támaszkodnánk. Számítok rájuk is, mint felkért segítők. Rád elsősorban, mint művelődési ház vezető. Pálkás Ildikó részéről arra a gondolkodásra, amit kulturális antropológusként képvisel. Erdélyi Ági nénire pedagógusként, a magyar nyelv tanítójaként számítunk, anélkül, hogy a programot oktatáscentrikussá tennék ill. beleszólnánk az iskolák helyben megoldandó dolgaiba.

- Kaptál valamilyen határidőt a megvalósításra?

- Igazából nincs ilyen időpont, de én november végére tervezem a program henyújtását, hogy a testület a költségvetési vitáján belül is tárgyalhassa. Ha a pályázati pénzek nem elegendők, a program megvalósítása érdekében az önkormányzat támogatását is kérjük, erejüknek megfelelően. Azt érzem, hogy a 24. órában vagyunk a romákérdésben, a „tűzoltómunkát” kell elvégeznünk, hiszen évtizedekkel ezelőtt már szükséges lett volna intézményesíteni ezt a területet.

- Mennyire lehet látványos eredményeket produkálni rövid időn belül?

- Nagyon nehéz, annál is inkább, mivel a hatékonyság-mérésben nemcsak szakmai szempontok, hanem a laikus szemlélet is érvényesül, amit a közvélemény képvisel. Ehhez azonban a véleményalkotók mindegyikének elegendő információt kellene gyűjteni. Általában azonban a legtöbben egyszeri tapasztalat alapján döntenek. Míg a pozitívumok nehezebben, addig a negatívumok – akár feltupirozva is – jóval könnyebben beépülnek az emberek tudatába. Ezért kell a szociális munka értékrendjét hozzátenni a helyi értékrendhez. A siker és az eredményesség érdekében eddigi munkásságom kapcsolati tőkét szeretném Tura és a térség javára kamatoztatni, mert szerencsére a roma közéletben országos viszonylatban is számotartanak. S. T.

Helyesbítés! Előző számunkban tévesen szerepelt Kardoss Imre munkaviszonyának ideje. A tanár úr 35 év helyett 40 éve van a pályán.

TISZTELT GYERMEKSZERETŐ TURAIAI!

Akarnak-e segíteni bajba jutott családok gyermekein? El tudják-e képzelni, hogy átmeneti időre egy ilyen gyermeket befogadjanak a saját családjukba? Amennyiben igennel tudtak válaszolni a fenti kérdésekre, akkor a **HELYETTES SZÜLŐI TISZTSÉG** vállalását javasoljuk Önöknek!

A helyettes szülő:

- az a személy vagy rendezett család, aki vagy amely átmenetileg nehéz helyzetbe jutott család gyermekét otthonába fogadja;
- képes biztosítani azt a gondolkodást, amit a vér szerinti szülők pillanatnyilag nem tudnak nyújtani;
- biztonságos, családias életet és körülményt teremt;
- életvitelével követendő mintát nyújt a gyermekek számára;
- szeretettel gondoskodik a gyermekről.

Akár Önök is lehetnének!

Amennyiben felkeltettük érdeklődésüket, felvilágosítás és személyes beszélgetés céljából az alábbi címen lehet jelentkezni:

TURA-ZSÁMBOK-GALGAHÉVIZ-VÁCSZENTLÁSZLÓ GYERMEKJÓLÉTI- ÉS CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLAT

(Tura Polgármesteri Hivatal 4. sz. iroda)

vagy telefonon 8-20 óráig: 06-30-234-0586

Solymosi Imre

Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat vezetője

A Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Térségi Kamarai Klubja meghívja az alábbi rendezvényekre, melyekre a mellékelt jelentkezési lap kitöltésével és beküldésével (PMKIK Gödöllői Iroda 2100 Gödöllő, Dózsa Gy. u. 25.) lehet jelentkezni:

MINŐSÉGTANÚSÍTÁS ÉS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS A GYAKORLATBAN

Előadó: Csik László és Dr. Dül Udó Endre

Időpont: 1999. november 8. 14 óra

AZ ADÓ ÉS TB JÁRULÉKFIZETÉS

IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI

Időpont: 1999. november 22.

Helye: Gödöllő, Dózsa Gy. u. 25.

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

DIÓHÉJBAN AZ ÚJ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMRÓL - I. sz. Óvoda

Szeptember elsejétől országosan saját nevelési program szerint dolgoznak az óvodák. A helyi programok alapját az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja képezi, amely közös tartalmi követelményeket és általános elveket fogalmaz meg. Erre építve alakították ki az egyes óvodák önálló nevelési tervüket, figyelembe véve saját adottságaikat és lehetőségeiket, értékrendjüket és az ellátandó feladatokat.

Nevelési programunkat közös munkával készítettük el. Felméréseket végeztünk az óvodai élet minden területén, majd az eredményeket elemeztük, és meghatároztuk a feladatokat, célokat. Alapelvünk, hogy a gyermekek számára érzelmi biztonságot nyújtó, szeretettelgi légkört, nyugalmat, otthonosságot teremtünk. A gyerekek életkoruk szerint kis, középső és nagy csoportokba járnak. Az állandó, de rugalmasan kezelt heti- és napirend biztosítja a nyugodt, kiegyensúlyozott életet. A napirenden belül a legtöbb időt a legfontosabb tevékenység, a játék kapja, de már ebben az életkorban elkezdjük kialakítani az egészséges életmód iránti igényt, tanuljuk a helyes testápolási szokásokat, fejlesztjük a testi képességeket. Törekszünk a rendellenességek mielőbbi felismerésére, és szakemberek segítségével azok javítására. A foglalkozások rendszere kötelező és kötetlen formában, a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épülő, változatos tevékenységeket biztosító formában valósulnak meg, ahol tapasztalatokat gyűjthetnek mind a természetből, mind az őket körülvevő társadalomból, és megszerezhetik a szerzett ismereteket. Az anyanyelvi nevelés kiemelt szerepet kap programunkban, hiszen a beszédértés, a gondolatközlés színvonala nagymértékben befolyásolja a későbbi eredményességet. Szeretnénk olyan pozitív erkölcsi tulajdonságokat kialakítani, mint az önzetlenség, együttetés, figyelmesség, segítőkészség. Tartsák be a szabályokat, legyenek fegyelmezettek, kitartóak a feladatok megoldásában. Vigyázzanak a környezetükre, vegyék észre a szépet és a jót. Szülői beleegyezéssel a gyerekek speciális foglalkozásokon is részt vehetnek, mint hittan, logopédia és úszásoktatás.

Programunk a mai kornak megfelelő ismereteket nyújt a gyermekeknek, ugyanakkor ápolja a hagyományokat, és fokozottan érvényesíti az óvodáskorú gyermek fejlődésbeli sajátosságait, jellemzőit.

A Pedagógiai Intézet közoktatási szakértője szakmai véleményében jóváhagyásra ajánlotta a Képviselő-testületnek.

Gólyáné Anikó, I. sz. Óvoda vezetője

Az I. sz. Óvoda Szülői Munkaközössége és vezetése létrehozta a **BÓBITA ALAPÍTVÁNY-t** a Turai Óvodás Gyermekek Javára.

Alapító tagok: Bényi Andrásné, Biróné Gólya Mária, Gólya Istvánné, Juhászné Balogh Krisztina

A kuratórium elnöke:

Dr. Lehardté Szilvási Anikó, titkára:
Gólya Istvánné; tagjai: Pálkás Ildikó,
Tóth Józsefné, Dr. Tóth Mária.

Örömmel fogadják a támogatásokat a következő számlaszámon:

65900107-13019709

Az alapítvány közhasznú, tartós támogatás esetén adókedvezmény jár. Érdeklődni az I. sz. Óvodában lehet!

A II. sz. NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJÁRÓL (Kivonat a Pest Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet szakértői véleményéből)

A turai II. sz. Napközi Otthonos Óvoda Nevelőtestülete önálló helyi nevelési programot készített. A gyermekek érdekeit szem előtt tartva a néphagyományok őrzésével, népszokások ápolásával kívánnak továbbra is kiemelten foglalkozni, igazodva a helyi körülményekhez és kihasználva a lehetőségeiket.

A művészeti tevékenységek: mese, vers, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás és kézimunka feladatainak meghatározása azonosságot mutat az alapelvekkel és célokkal. Szakmailag világos, érthető. A Közoktatási törvény szellemében a pedagógus módszertani szabadságát tiszteletben tartja. Ezen esztétikai nevelési területek mindegyikében kiemelt szerepet kap a néphagyományok ápolása, amely bizonyos területeken integrációra is lehetőséget ad. Ennek kihasználására utalás található, amely a nevelőtestület részéről a pedagógiai munka magasabb szintű, globális szemléletét tükrözi.

A program szellemiségét kihangsúlyozva külön fejezetben jelenítik meg a program készítői a néphagyományt ápoló tevékenységek és népszokások feladatait. A gyermeki élet jeles napjainak, ünnepeinek a megjelenítése, kidolgozása megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának, azaz a törvényességnek.

A turai II. sz. Napközi Otthonos Óvoda helyi nevelési programja mind tartalmát, mind kivitelezését tekintve igényesen elkészített munka. A program felépítése logikus, kellően tagolt, a szükséges és elvárható elemeket tartalmazza.

A turai II. sz. Napközi Otthonos Óvoda nevelési programja a (fent említett) törvényekben előírtaknak megfelelően készült. Jóváhagyható.

iskolai hírek

az 1999/2000-es tanév új pedagógusai

Kedves Szerkesztőség! Nos, felkértek, hogy mutakozzak be egy oldal erejéig. Ide ugyan vajmi kevés fér, de azért megpróbálom. **ÁRVA SZILVIÁNAK** hívnak. 23 éves vagyok. Egy Szabolcs megyei kis faluból jöttem, Gyüreből, és most Hatvanból járok be minden nap. Friss diplomásként a turai iskola az első munkahelyem. Nagyon jól érzem magam, azt hiszem, a beilleszkedés már megtörtént. A gyerekekhez való viszonyom szerintem elég jó, az pedig külön kihívást jelent számomra, hogy a kiegészítő tagozaton taníthatok. Igyeksem minden elvárásnak megfelelni. Biológia szakos révén szeretek táborozni, kirándulni, de leginkább az ornitológia, vagyis a madarászat érdekel. (Persze még sok minden más is, de ez a legfontosabb.) Nyaranta egy természetvédő és madarász táborban vagyok csoportvezető. Az érdeklődési körömbé tartozik még a néprajz és a népzene, néptánc. Nagyon szeretek táncházba járni. Főleg a gyimesi, moldvai és mezőségi táncok érdekelnek. A magánéletemről annyit, hogy van egy egyetemista vőlegényem, akit nagyon szeretek. Egy testvérem van (nővérem), aki szintén tanár egy középiskolában. Sajnos mivel elég messze lakom, elég ritkán járok haza, és bizony hiányoznak a szüleim és a berni pásztor kutyám, Liza. Ennyi: **Árva Szilvia**

MOGYORÓ HEDVIG vagyok. 1973. április 8-án születtem Budapesten, és ott is éltem az utóbbi másfél évet kivéve. Most Etveken élek a szüleimmel, de hamarosan turai lakos leszek.

Az általános iskolát és gimnáziumot Budapesten végeztem, illetve azt a felsőfokú képzést adó tanfolyamot is, amely által népi játék és kismesterség oktatója lehettem. Ez egy három éves képzés. Az első év után néprajzból és a kismesterségek gyakorlatából vizsgáztam. A harmadik év végén - mivel szakosodáskor a szöveget választottam - szöveg szakvizsgát, pedagógia, művészet-történet és szöveg szakoktatói vizsgát tettem.

Négy éve tartok kézműves foglalkozásokat mindenféle korosztálynak alkalmanként a Szentendrei Néprajzi Múzeumban és művelődési házak, iskolák által szervezett játszóházakban. Minden nyáron néptánc táborok kézműves foglalkozásait is vezetem. Második éve tanítok felnőtteket egy olyan tanfolyamon, amivel én is végeztem.

A turai általános iskolában szeptembertől az első és második osztályosok kézműves oktatását vállaltam el, a harmadik és negyedik évfolyamon pedig szakkört tartok.

Fontosnak tartom, hogy a gyerekek megismerjék, esetleg tovább éljék a népi hagyományokat, megtudják, mit és hogyan készítettek a természet adta anyagokból régen, és hogy ez ma is hasznunkra válhat. Így remélhetőleg értékelni tudják a saját és más keze munkáját, és persze a gyakorlattal ügyesednek is.

Régi-új arc a tantestületben: JÓNÁS SÁNDOR

- Azt hiszem, sokunk örömeire újra a turai Általános Iskolában köszönhetjük Jónás Sándor tanár urat, az iskola egykor meghatározó egyéniségét. Hány évig is tanított Turán?

- Az oklevelem megszerzése után egy évig voltam művelődési ház igazgató Hatvanban, egy évig Turán. Az 1980-81-es tanévben kezdtem itt, 93-ban kerültem Tóalmásra. Ha jól számolom, 13 évet töltöttem a turai iskolában.

- Hat év után lett ismét a tantestület tagja. Ez elég nagy idő egy ember, de az iskola életében is. Van-e szembeutó változás a korábbiakhoz képest?

- Sokat romlott a tanulók fegyvelme, de ez nem kizárólag turai probléma. Amíg Tóalmáson voltam, mindig arra gondoltam, milyen fegyvelmezettek voltak itt a gyerekek. Most kellett rájönnöm, hogy a korábban bennem élő kép igen csak megváltozott. Ezzel együtt komolyabb gondot nem látok. Az

ifjúság neveltségi szintje jobb, mint ott volt, igaz, két olyan településről van szó, amit nyomokban sem lehet összehasonlítani. Ott sokkal szegényebb módon lévő emberek élnek, mint Turán. Zsámboktól dél felé haladva egészen megváltozik az ország képe, csak meg kell nézni a házakat, az autók számát és márkáját, a ruházódást stb.

- A különböző kormányok más-más elképzelések szerint képzélik el az ifjúság oktatását, nevelését, ez az iskolaszervezetben is megmutatkozik. Helyi szinten hogy látja ennek alakulását?

- Tura mindig kész volt úttörőszerepet vállalni. Gondolok itt elsősorban a háziasszonyképző beindítására, amit rendeletileg szüntettek meg. Azt mondták, ne legyen tíz osztályos iskola. Ezzel együtt most sem tudom, hová kerül az a 16-17, de gyakran 18 éves fiatal, aki épphogy el tudta végezni az általános iskolát. Sokuknak esélye sincs középfokon továbbtanulni. Vannak szakiskolák, de nem hiszem, hogy sokkal jobbakk lennének, mint az a 9., 10. osztály, ami éppen kezdett működni, amikor megszüntették. Most a számítástechnika oktatása jelenti számomra ezt az úttörő szerepet, látványos a fejlődés ezen a területen. Sajnálatos, hogy tornacsarnok az utóbbi öt-hat esztendőben sem épült, és ahogy hallom, a következő öt évben is kérdéses. Ez nem elsősorban a falu hibája, óriási összegekről van szó. Megjegyzem azonban, hogy amikor Tóalmáson épült tornacsarnok, itt is meg lehetett volna valósítani 50-60 millióból, aminek 45 %-át az állam egy az egyben letette volna. Ez ma már késő bánat, az állami támogatás mértéke is sokkal kisebb, mint annak idején.

- Tanár, osztályfőnök, szakszervezeti vezető, az első parlamenti ciklusban az oktatási bizottság tagja, megbízott igazgató: ezek a korábbi évek funkciói, feladatai. Most - magyar-történelem szakosként - főként testnevelést kell tanítania. Hogyan birkózik meg a feladattal, és mit tesz azért, hogy "fitten" tartsa magát?

- Elég gyakran kerékpározom, hosszabb távokat is. Nem állt távol tőlem soha a sport; mindig irigyeltem a testnevelő tanárokat. Jó levegőn lehetnek, nem kellett dolgozatot javítaniuk, persze más szempontból igen kemény munkát végeztek. Az affinitásom tehát megvolt, egy időben terveztem is elvégezni a testnevelés szakot a főiskolán.

iskolai hírek

- **A futball iránti elkötelezettsége is közismert...**

- *Igen... aztán ebből nem lett semmi, de ez nem lényeges. Igyekeztem viszont - és igyekszem ma is - ellesni a "kunsztokat". A tanterv teljesítése itt is adott, a segítségnyújtást kell még jobban elsajátítanom Minor Zsolt kollégámtól. Ami szembeötlő, hogy a gyerekek túlsúlyosak, teljesítőképességük rendkívül gyenge.*

- **Túl jók a csokireklámok?**

- *Biztos, hogy ez is közrejátszik. A televíziót egyértelműen hibáztatom, túl sok időt töltenek a gyerekek a képernyők előtt. Vagy pl. a szülő gyakran belenyugszik, hogy a gyerek allergiás. Nem orvoshoz viszi, nem a probléma gyökerét ragadja meg, hanem elsőként felmenteti tornából. Ez is jellemző. Nagyon kevés olyan betegség van, ami kizárja a mozgást. Nem véletlenül rendeznek paraolimpiákat: lábak és kezek nélkül is lehet sportolni. Nem elég népszerűek ennél a korosztálynál azok a sportok sem, melyeket nem csak versenyszerűen lehet űzni. Gondolok itt a futásra, kerékpározásra, úszásra. Ezek megszerettetésén, a mozgás kultúrájának elfogadtatásán kell még sokat dolgozunk.*

- **Amiben az új testnevelőnek is nagy szerepe lesz. Mégis, ha az Ön neve szóba kerül, nekem elsősorban a történelem oktatása jut eszembe. Nem hiányzik?**

- *De, nagyon. Öt éve nem tanítottam már történelmet, ami azért sok, mert a meglévő tudás gyorsan kopik. A szakmai lapokat továbbra is rendszeresen olvasom, újabb és újabb eredmények szinte havonta jelennek meg. Ezeket értékelni kell, elraktározni, és majdan a tanításban továbbadni. Ha most kellene történelmet tanítanom, legalább akkora felkészülést igényelne, mint kezdő tanár koromban.*

- **Amikor az imént felsoroltam Turán betöltött "munkaköreit", valamit nem említettem: a helyi politikát. A rendszerváltás környékén a Vigyázó Kör elindításában fontos szerepe volt. Nem tervezi, hogy valamilyen szinten erre a területre is visszatér?**

- *Ez érdekes kérdés. Nem volt szándékos a "politikacsinálás" részemről - de gondolom, itt többek nevében is beszélhetnék. Esti beszélgetések, gondolatébresztő viták, eszmecserék voltak akkoriban, ami aztán más síkon folytatódott. Én örök ellenzéki vagyok. Igazgatóként is felvállaltam az elégedetlen szerepét, mindig szerettem volna jobbra tenni a körülményeket. Ritkán sikerült. Ez nem azt jelenti hogy ami van, rossz; csak épp a vágyainkhoz és elvárásainkhoz képest rosszabb. Aktívan bekapcsolódní egy közösség életébe programokon keresztül lehet. Odamenni, hogy "én politizálni akarok", korábban sem tettem és ma sem teszem. Mostani feladatom részt venni a helyi eseményeken, rendezvényeken, ha valami tetszik, vagy éppen nem értek egyet, szóvá tenni. Hogy aztán ebből milyen súlyú politikai tevékenység bontakozhat ki, ma nem tudom megmondani. Szervezett szinten napi politizálást folytatni nem kívánok, gondolok itt pártban vagy bizottságban való részvételre. Ha azonban olyan feladatot szabnának rám, amit érzéseim szerint képes lennék teljesíteni, bizonyára nem zárkoznék el.*

- **Nemrégiben elszinte örömet láttam az arcán. Amikor a tanévnyitón az új tanerőket mutatták be, és Jónás Sándor neve elhangzott, a szülők, hozzátartozók hosszú tappsal üdvözölték.**

- *Igazán jólesett...nehéz ezt megfogalmazni. Azt hiszem, jó barátságban életem az emberekkel, igyekeztem nem ártani senkinek. A tanítványaimmal jó kapcsolatban voltam, még akkor is, ha esetleg szigorúságot mutattam, rossz jegyeket adtam. Mindig tudtuk, mit várunk egymástól, mennyire vagyunk képesek ezt teljesíteni. Remélem, hogy demokrácia volt az osztályaimban, talán ennek köszönhető, hogy szívesen látnak.*

- **Ezt a "szívesen látást" kívánom az elkövetkezendő évekre is! Köszönöm, hogy beszélgethettünk.**

Tordai László

Ülésezett a diákönkormányzat

Tücsökbálon köszöntik az új ötödikeseket

Pokorni Zoltán oktatási miniszter tanévnyitó köszöntő beszédében többek között arról is beszélt, hogy a felnövekvő nemzedék nevelését a tanórák nem képesek megoldani. Szükséges, hogy az oktatás után teremdjének olyan lehetőségek, ahol a tanulóknak alkalmuk nyílik a hazaszeretet tevékeny gyakorlására, az erkölcsi normák közösségben történő megismerésére, az egészséges életmód, emberi kapcsolatok kialakítására és fenntartására. Mindehhez nélkülözhetetlen a pedagógus. Bár a miniszter úr ezt nem mondta, de én úgy érzem, hogy nagyon fontos kerete lehetne ennek a tevékenységnek az iskolások tömegeit mozgató gyermekszervezetek működése. Minden tisztelet és elismerés illesse a cserkészmozgalmat, amely a maga eszközeivel nagyon jól látja el ezt a feladatot. Azonban ez a tevékenység csak a diákok egy részét képes foglalkoztatni. Léteznek egyéb szervezetek is - már ahol nem taposták el - , melyek nem szüntek meg. Új tartalommal töltődött az úttörőmozgalom is, félszáz ezer taggal dolgoznak a felfedezők, de egyéb mozgalmakról is érkeznek alkalmanként hírek.

Egy korábbi felmérés alapján azonban a fenti gyermekszervezetekben a tanulóifjúságnak csak mintegy 10-12 %-a érdekelt. A többiek a diákönkormányzatok által megteremtett lehetőségeket és szabadidős elfoglaltságokat tudják csak igénybe venni.

A mi iskolánkban is eredményesen működik a DÖNK, ahogyan rövidítve nevezik a gyermekek. Kíváncsi voltam, hogy ez a mozgalom mit tud nyújtani a tanév során és a nagyszünetek idején a tanulóinknak. A diákönkormányzatot segítő pedagógus - a tanulók választása szerint - **JENEI CSABÁNÉ, ILI NÉNI**. Tőle kérdezem meg, hogy milyen elképzelés alapján működik a diákparlament, és a fentebb említett gondokon hogyan tud segíteni?

- *A DÖNK-nek működési szabályzata van, ennek alapján készítjük el minden tanévben a munkatervet és eseménynaplót. Ezt az önkormányzat tagjai megvitatják, ha szükséges, módosítják, majd szavazatukkal jóváhagyják. A működési szabályzat értelmében a 4-8. évfolyamig 2-2 tagot delegálhatnak osztályonként, akik teljes jogkörrel képviselhetik*

iskolai hírek

társaikat az önkormányzatban. Természetesen őket az osztályközösségek választják meg. A diáktanács havonta egy alkalommal ülésezik, de akár a gyermek képviselők, akár a tantestület javaslatára bármikor összehívható.

- A diákönkormányzatnak van-e vezető testülete?

- Természetesen. Van egy elnökünk, ő az idén Sági Kitti, és egy titkárunk, Király Ágnes. A kulturális feladatokat ketten látják el, Géczy Nelli és Sára Dóra. Az ügyeletes felelős Szénási Ilona, két delegált tagunk valamint jómagam képviseljük a diáktanácsot az iskolaszék ülésein. A választást teljesen önkéntesen és demokratikusan bonyolítottuk le. Én megkérdeztem, kik azok, akik szívesen vállalnának vezetői munkát. Az önként jelentkezők közül a legtöbb szavazatot kapók lettek végül a tanács tagjai.

- Születnek-e határozatok a havonta sorra kerülő üléseken, és ha igen, mi lesz a sorsuk?

- Szinte minden alkalommal elfogadunk valamilyen határozatot. Ezeket a mindenkori titkár köteles írásban rögzíteni, majd eljuttatni az osztályokhoz és a tantestülethez. A kérdésekre a diáktanács és a tantestület a szabályok szerint egy héten belül reagál, hacsak nem hosszabb időt igénylő rendszabály, törvény vagy éppen módosítás szerepel a feljegyzésben. Fontos döntési lehetősége az önkormányzatnak

- a saját működési szabályzatának elfogadása mellett - az évi egy tanítás nélküli munkanap programjának elkészítése. Ugyancsak fontos feladat a "Legjobb diákszervező" kitüntetés odaítélése az arra érdemes nyolcadikos tanulónak a ballagás napjára. Ezen kívül egyetértési jogkörrel bírunk a házirend és az ügyeletesi rend összeállításánál, valamint a tanulók kitüntetése, jutalmazása és fegyelmi ügyeinek elbírálásánál. Ide tartozik még a tanév rendjének, a könyvtár és sportlétesítmények nyitvatartásának, a fakultációk és szabadon választott tantárgyak elbírálása, véleményezése.

- Amit eddig elmondtál, inkább a gyermekek közéletiségre történő nevelésére, a demokrácia gyakorlásának megtanulására és alkalmazására vonatkoznak. Mit tud

tenni a diákönkormányzat a tanórán kívüli programok szervezése és a szabadidő helyes felhasználása érdekében?

- Meg tudom mutatni a munkatervünket, amely nem csak az ülések rendjét és napirendjét foglalja magában, hanem szabadidős programjainkat is. Mindjárt októberben Tücsökbált szervezünk az ötödikeseknek, ahol minden osztály bemutatkozik, és sor kerül a legkisebb felsősök vidám "felavatására" is. Ezt követi a díszköz. Kiemelném a mikulási és karácsonyi rendezvényeinket, amelyekre szinte egész novemberben műsorral, vetélkedővel, sok vidámsággal készülnek az osztályok. Aztán januárban megindulnak a farsangi karnevál előkészületei, majd a tavaszi kirándulásokhoz nyújtunk sok segítséget. Terveinkben szerepel a gyermeknap lebonyolítása is, hiszen úgy döntöttünk, hogy azt a bizonyos tanítás nélküli napot erre fordítjuk. Itt szeretnénk egész napos programot biztosítani valamennyi tanulónk számára. Persze munkaakciókat is szervezünk. Most pl. meghirdettünk egy gyűjtési versenyt, ahol papírt, használt elemet gyűjtünk majd. Az iskolaújság munkáját úgy igyekszünk segíteni, hogy közvélemény-kutatást végzünk, amelyet aztán eljuttatunk a Turai Duma szerkesztőségéhez.

- Úgy tudom, évente egy alkalommal iskolagyűlést is szerveztek. Mi ennek a lényege?

- Ezen a tanácskozáson minden tanuló és nevelő részt vehet, elmondhatja véleményét, javaslatát az iskolai élet minden területére vonatkozóan. Ez évben szeretnénk tovább folytatni a tanulók jogai és kötelességei szabályzat alaposabb megismerését.

Azt hiszem, az elmondottakból világosan kitűnik a diákönkormányzat sokoldalú tevékenysége. Ugyanakkor az a véleményem, hogy nem helyettesíti a pedagógusok szabadidőben gyerekekkel együtt töltött kirándulásait, a közös beszélgetéseket, színházlátogatásokat, sportversenyeket. Ebben tudnának nagy segítséget nyújtani a gyermekszervezetek.

Takács Pál

GÖMÖRKATA

Szeretettel meghívjuk Önt és Kedves Családját

GÖMÖR KATA

és

TÓTH ESZTER

festőművészek

A XX. SZÁZAD VÉGE,

GONDOLATOK

ÉS

ÉRZÉSEK A MŰVÉSZ SZEMÉVEL

c. közös kiállítására.

Helyszín: Bartók Béla Művelődési Ház Tura

A kiállítás november 5-ig tart nyitva

minden nap de. 9-13 és du. 15-18 óráig.

A belépés díjmentes.

TÓTHESZTER

Tücsökbál az iskolában

Fotó: Takács Pál

"ÉLETET AZ ÉVEKNEK"

1999. október 2-án, szombaton az Idősekért Turán Alapítvány javára rendezett jótékonyági gálaestre és Túróczi Ferenc helyi amatőr festő kiállítására került sor a turai művelődési házban.

Tóth István az idők nemzetközi éve alkalmából (is) köszöntötte az egybegyűlteket. A polgármester úr Sik Sándor szavaival fordult az időkhez: a kort ne érezzék tehernek, az csak állapot. Életükkel, magatartásukkal, történeteikkel, meséikkel mutassanak példát a következő generációknak, gyermekeiknek, unokáiknak. Ez a nemes feladat adjon eltető erőt az elkövetkezendőkre.

Erdélyi Ágnes az Idősekért Turán Közalapítvány elnökeként beszámolt eddigi tevékenységükről. Kiemelte, hogy fontos esemény a község életében egy ilyen szerveződés létrejötte, mely hangsúlyozottan nem csak a szociális otthon lakóiért kíván tevékenykedni. Az 1997. szeptemberében létrejött alapítványt még az előző képviselő testület hívta létre. Az alapító okiratban a segítségnyújtást jelölték meg fő célkitűzésként "Ne legyen Turán olyan idős ember, aki méltatlan helyzetbe kényszerül." Erdélyi Ágnes elmondta, hogy az alapítvány induló tőkéje 300e. Ft volt két évvel ezelőtt, ami mára majdnem elérte a kétmillió forintot. A pénz a szociális otthon lakóinak és hozzátartozóinak ill. egy-két magánszemély adakozásából, és a Digital 2002 cég támogatásából származik. Sajnálatos, hogy eddig mindössze egy turai cég járult hozzá a működéshez. Az Idősekért Turán Közalapítvány közhasznú alapítvány, ami adókedvezményt és pályázati lehetőségeket jelent, mellyel természetesen élni kívánnak. Végül a jelenlévőkön keresztül is tolmácsolta az alapítvány tagjainak azon kívánságát, miszerint a turaiak bármilyen kérdéssel, kéréssel, ötlettel forduljanak hozzájuk. (A rendezvény bevétele 36 500,- Ft lett. A szerk.)

A beszámoló után a költészet percei következtek. Diligens Melinda, a Turai Komédiások színjátszó kör tagja adta elő Csóori Sándor Anyám fekete rózsá című versét. A Turai Egyházközség Énekkara előadásában először Galga menti népdalcsoport hangzott el, amit két Kodály-feldolgozás, egy Bárdos Lajos- mű és három egyházi ének követett. A kis énekkoncert záró darabjaként ismét egy Bárdos- kántó csodálhatott meg a közönség. Az énekkart Tóth Péter László kántor úr, illetve Tóth S. Péter vezényelte, zongorán kísért Sára Balázs.

Ezután került sor a nyolcvanadik születésnapját ünneplő Túróczi Ferenc amatőr festő kiállításának megnyitására. Seres Tünde művelődési ház igazgatója szerint a kiállítás ötlete azon a beszélgetésen fogalmazódott meg benne, amikor Feri bácsi otthonában járt. A Turai Hírlap képviselője akkor régi adósságot törlesztve még a Turáért Emlékérem díj odaítélésének alkalmából beszélgetett Feri báccsal. Akkor derült ki, milyen gazdag gyűjteménnyel rendelkezik az idős művész. A gondolatot tett követte, ennek eredménye lett a kiállítás.

Lukács András apát-plébános megnyitó beszédében szintén meleg szavakkal köszöntötte Túróczi Ferencet, kiemelve az "érző szívet és látó szemet", ami lehetővé tette, hogy a gondolatban létrejövő kép az eset és vázson segítségével válhasson műalkotássá. Külön üdvözölte Feri bácsiban a mélyen hívő embert, a rokon lelket, akinek munkája a turai plébániatemplom falain, képein is bizonyítja az Istentől kapott tehetséget. A műsor következő részében a Nyugdíjas Klub Népdalköre adta elő tiszta, izes megszólalásban népdalcsoport.

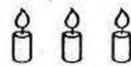
A délután külön élményt jelentette ezután Baranyi Noémi 3. osztályos tanuló mesemondása, aki bebizonyította, hogy nem véletlenül nyert díjat ebben a kategóriában. Mosolyt fakasztott és egyben megható volt az Ovis Néptánc csoport és a Turai Ifjúsági Néptánc csoport közös előadása. Az ovisok láthatóan nagy kedvvel vettek részt a felnőtt táncosokkal közös "játékukon". A kicsik és nagyok című népi gyermekjátékok koreográfusa Dolányi Anna, a karikázó Széphalmi Zoltán volt.

A program zárásaként és meglepetéseként ismét Tóth István lépett a színpadra, ezúttal azonban nem szónoki, hanem furulyaművészi képességeit csillogtatva meg. (Eredetileg Sára Ferenc lett volna a fellépő, de őt betegsége meggátolta a részvételben. Gyógyulást kívánunk neki!) A furulya hangját a Gólya József (Loby) által megszólaltatott citera kísérete, egészítette ki.

A hangulatos előadás után Seres Tünde feladata már csak az volt, hogy a jelenlévő idősöket meghívja egy kis "uzsonnára", ahol azt a hatalmas tortát is felvágják, amit Túróczi Feri bácsi kapott születésnapja köszöntésére.

Tordai László

"Hol sírjaink domborulnak..."

Főhajtással emlékeztünk vértanúinkra

1975-ben, Nógrádkovesden a II. Galga Expedíció záró tábor tüzenél születte meg az elhatározás, hogy október 6-án találkozzunk a Honvéd erdőben és megkoszorúzzuk Szele Andor és 17 társa emlékművét. A találkozás nagyon megható volt, így az expedíció egyik hagyományává vált ez a megemlékezés.

Örömmel vettük tudomásul, hogy néhány éve kezd beépülni ünnepeink sorába ez a szomorú nap is. Ennek köszönhető, hogy az iskolában ez évben is - a szakadó eső ellenére - megemlékezett a tanuló ifjúság és a nevelő testület október hatodikáról. Diligens Regina és Galambos Éva szavala után az énekkar adott műsort, majd Kálna Tibor tanár úr emlékezett a "Magyar Golgota" eseményeire.

Délután a Honvéd erdőben találkoztak a Galga Expedíció, a Turai Duma gyermekújság, a Napraforgó főszerkesztők tagjai, a Kaszap István cserkészcsapat képviselői valamint nagyközségünk képviselői. Itt a résztvevők virágai és égő gyertyái, koszorú borították el a hősök sírját. A megemlékezők ezután átvonultak a Bartók térre, ahol a '48-as emlékmű előtt tisztelegtek rövid műsorral és koszorúzással.

De mire is emlékezünk ezen a napon? Másfél évszázada gördült le a fekete függöny annak a véres történelmi drámának a végén, amelyet egész Európa lélegzést-visszafojtva figyelt: elbukott a fényes győzelmeikkel indult magyar szabadságharc. Utolsó két jelenete a szomorú végű szőregi és temesvári csata volt, utóbbi a harc végét jelentette. Világos már csak a szent ügy félig-meddig méltóságteljes temetése lehetett. E szomorú eseményről, a 150. évfordulón így emlékezett meg Kálna tanár úr: "...Az októberi szél a csontjainkig hatol és a földre hullanak a vérvörös falevelek: éppen úgy, mint 150 éve hullottak az aradi várakba, hogy betakarják a táborokot dércsipe bajszát és hirtelen ősz szakállát, vagy lefognak a miniszterelnök immáron örökre tágra nyílt szemét. 150 éve pihennek már a befogadó anyaföldben - a határon innen és azon túl... Mit jelent hát a szabadság? Talán azt, hogy nem félsz és tőled sem kell félnie senkinek. Mit jelent az egyenlőség? Talán azt, hogy a jogok és kötelességek mindenkire egyaránt érvényesek. Mit jelenthet a testvériség? Azt, hogy tiszteljük és segítjük egymást. És vajon mit jelent az, hogy Magyarország? Nehéz meghatározni, de lassan elmúlnak az évfordulók, az ünnepi beszédekre sem emlékezik majd senki. De ők csendben pihennek ősapáikkal együtt a földben, melyet mi felszántunk, és magot vetünk belé, hogy búzát, gyümölcsfát és virágot teremjen. Simul a rög a rögöz, amelyből vételett..."

Takács Pál

TURAI ÉRT EMLÉKÉREM 1999

Tura trukkolóasszonya BOZÓ GYÖRGYNÉ

A születése óta Turán élő, nyolc elemít végzett asszony már gyermekkorában megismerkedett a népi hímzéssel nagynénje és egyben mestere, Tóth G. Mihályné mellett.

Varga Marianna "Mai turai hímzések" c. könyvében így ír róla: "Bozó Györgyné Benke Terézia (sz. 1934.), tizenhat éves kora óta fájt a láb, így főfoglalkozása a hímzés és a tervezés volt. 1951-ben nyerte el az első díjat egy országos hímzéspályázaton, s azóta napjainkig minden hímzéspályázaton megtalálhatók munkái. Az Export Háziipari Szövetkezetnek 1955 óta tagja, s még ebben az esztendőben a Népi Iparművészeti Tanács, huszonegy éves korában elismerte népi iparművésznek."

Az 1985-től a Háziipari Szövetkezettől leszalékoltan nyugdíjba vonult Terka néni azóta is reprodukálója és széles körben való terjesztője a turai hímzéseknek. Zsűrített munkái bizonyítják művészetének hitelességét.

- Hány éves korában kezdett el himezni és kítől tanulta?
- *Angyitól (Tóth G. Mihályné) tanultam. még iskolába se jártam már én hordtam neki a festéket. Akkor piaci napokon trukkoltt angyi. és mindig olyan sokan voltak a lányok nála, hogy nekem kellett a festékért mennem. Tele volt a ház, mert akkor a lagziba a menyasszonyok varrtak apósna, anyósna, családtagoknak zsebkendőt, ajándékoskendőt, bujkaelejt. De jöttek a boldogiak, hévizek, kartaljak is. Amikor már iskolába jártam Pock Mancsi néni tanított bennünket kézimunkázni, ott már díjakat nyertem.*
- Hány éves korában készült el az első önálló darab?
- *Úgy tíz éves lehettem. Egy zsebkendő és egy kis kör volt, de azokat is elajándékoztam.*
- Mikortól engedte Ilon néni trukkolni?
- *Mikor már iskolás voltam papíron kigyakoroltam. Saját magam részére csináltam először. Mikor a szövetkezetbe voltam, akkor kezdem el másoknak is trukkolni.*
- Melyik motívummal kezdte a tanulást?
- *Először cakkot varrtam, aztán a rózsákat, aztán a lukakat és a sűrű szirmú leveleket.*
- Beszéljünk arról, hogy Varga Mariann, amikor készítette a turai hímzésekről a három kötetes könyvet, Terka nénitől milyen segítséget kapott.
- *Már akkor Angyi beteg volt, én csináltam helyette a trukkolásokat. A turai összes mintát én trukkoltam le lapokra több példányban, mert a turai hímzésekből doktorált le Varga Mariann.*
- Gondolom, nemcsak az egyes motívumokat, hanem a kompozíciókat is, amelyek az egyes viseleti darabokon szokásosak voltak. Ahogy a fotók mutatják, Terka néni kész munkáiból is megörökítésre került néhány. Varga Mariann-nak, hogyan esett éppen Turára a választása?
- *Járt ide, mikor kiállításokra varrtunk. Ő patronált bennünket, vele zsűniztettünk, meg ő volt a NIT (Népi Iparművészeti Tanács) titkára.*
- Sokszor beszélt arról, hogy amióta nem Varga Mariann van a szakmai országos szervekben, azóta elhanyagoltabbnak érzik magukat.
- *Mert az újabbak már nem annyira ismernek bennünket. Amikor a szövetkezet megalakult, már akkor is ott voltak a régiek. Ők alakították meg. Vagy öt-hatan voltunk turaiak, akik varrtunk.*
- Miben nyilvánult meg a segítségnyújtásuk?
- *Tanácsokat adtak, kiállításokra hívtak. Pl. volt ilyen ankét, odavoltunk három nap is, előadásokon is. Ott megmondták, hogy milyeneket készítsünk. A csupafehéret akarták általában, mert az*

volt a régi. Most viszont, ha valamit nem zsűríznek le, nem is mondanak semmit, nem mondják meg, hol a hiba. Ha megmagyaráznak, jobban tudnánk, mit kell tervezni.

- Van egy jó pár olyan motívum, amely nyomdúcokon létezik ugyan, de nem jellemző, hogy alkalmaznák és elterjedt volna.

- *A pávás, ezt ma már csak gyerekeknek szoktam papírra csinálni az óvodába, hogy kifessék. Nem tudom, hogy ezt Angyi csinálta-e vagy hogy került ide. Lehet, hogy valaki adta neki, mert a kékfestőn is vannak hasonló minták. De már azokat a mintákat sem használjuk, amik a féketőben meg a pruszlikban voltak.*

- Lehet, hogy érdemes volna a pályázatokon olyan mintákat is feldolgozni, melyet kevésbé ismernek és nem szoktak meg annyira, de bizonyíthatóan turai. Hiszen az említett népviseleti motívumokat – pruszlik, fékető – elő lehetne venni mai ünnepi öltözetekben is. Egyébként sokan vannak még Turán, akik beneveznek egy-egy pályázatra ill. kiállításra?

- *Kevesen, mert a régiek közül sokan betegek vagy megromlott a látásuk. Inkább csak úgy maguknak, az unokáknak vagy eladásra vannak a legtöbben.*

- Mint népi iparművész Terka néni is jogosult eladásra, de emellett számos munkája található úgynevezett középületekben, közintézményekben, melyeket társadalmi munkában készített. Említsen néhányat!

- *Miseruha, venum, palást, karing: ezeket mind egyedül varrtam a templomba, de pl. az oltárterítőt többen varrjuk ki, miután kitrukoltam. Sokszor kell ballagási tarisznyákat is trukkolnom, s azután azokat a szülők kivarják. Az iskolában vagy két éve tanítják a hímzést, oda is trukoltam. A házasságkötőbe készítettem a könyvborítót.*

- Ha összehasonlítunk pl. egy régi fajta és egy újabb fehér varrott kendőt, de bármilyen régi és új hímzést, akkor láthatjuk, hogy a régiek sokkal tömörebben, több öltéssel vannak kivarva. Mi miatt változott meg az öltés sűrűsége?

- *Régen három fajta fonállal varrtak: volt a 16-os, a 20-as, meg a 24-es cérna. Egyikkel a lukat varrták, másikkal a tömést, harmadikkal a cakkot. Ma már osztott fonállal varrunk, mert a régi hímzők nincsenek.*

- Terka néni hogyan látja a turai hímzés helyzetét és jövőjét?

- *A fiatalok már nem nagyon csinálják. Aztán majd úgy leszünk, mint a szoknyaszédessel vagy vasalással, lassan mindenki kihál, oszt nem tudja senki.*

- Mi lehetne a megoldás? Nem gondolkodott esetleg szakkörben a művelődési házban, amelyhez először a saját generációja, majd fiatalok is csatlakozhatnának? A lényeg az volna, hogy egy helyen, legalább heti egy alkalommal rendszeresen összejöjjenek.

- *Valamikor is volt szakkör. Jó volna, ha most is lenne.*

- És tudja, hogy miért is lenne az nagyon jó, ha intézményi keretek közt működik egy ilyen csoport? Mert így, szervezettebb formában nagyobb eséllyel tudunk szakmai segítséget szerezni, amit olyannyira hiányolnak. Egyfajta szakmai segítségnyújtási lehetőség lesz az is, hogy a millenniumi év programjai közt szeretnénk rendezni egy zsűrízéssel egybekötött kézimunka kiállítást. Kezdheti a készülődest Terka néni is!

Reményeink szerint a művelődési ház egyik termét is turai hímzésekkel díszítjük fel, melyhez Terka néni segítségére is számítunk.

Seres Tünde

Azzal a kéréssel fordulunk minden kedves olvasóhoz, hogy a mellékelt kérdőívet töltsse ki, és küldje be a Népfőiskolára. Megteheti ezt névvel ellátottan, vagy név nélkül is. Mindenkinek szeretnénk megköszönni a munkáját, s egy témába vágó újsággal, a Kuka-Búvárral megajándékozni, amit vagy a helyszínen, vagy postán tudunk eljuttatni. Előre is köszönjük közreműködésüket.

Címünk: Galgamenti Népfőiskola 2193 Galgahévíz, Fő út 106.

LAKOSSÁGI KÉRDŐÍV A HULLADÉKRÓL

- 1./ Hány fő él az Ön háztartásában?.....
- 2./ Mennyi a keletkező összhulladék kb. hetente?   1 zsák,   2 zsák,   több
(Kérjük karikázza be a megfelelőt)
- 3./ Külön tesz-e a papírt?   Igen   nem
- 4./ Ha igen, milyen céllal?   tüzelés, iskolai papírgyűjtés.   magam váltom vissza
- 5./ A trágyára (komposztra) kerül-e a konyhai, piaci zöldség hulladéka?   Igen   nem
- 6./ Ha nem, akkor hová teszi?   szemetes,   kiviszem a szeméttelpre,   egyéb:.....
- 7./ Mit tesz az őszi, tavaszi metszésekkor keletkező ágakkal, a kaszált fűvel?
elégetem.   komposztálom.   szemétbe dobom
- 8./ Van-e háziállat a portán?   Igen   nem
- 9./ Ha igen, a trágyát hasznosítja-e a kertben?   Igen   nem
- 10./ Ezek közül gyűjt-e valamit külön? Ha igen, mit tesz vele? (Pl. vas, MÉH-be viszi)
üveg:.....
vas:.....
szinesfém:.....
műanyag:.....
- 11./ Jelenleg hová teszi ezeket?
elemek:.....   lomtárgyak:.....
növényvédőszer csomagolás:.....   festékes, lakkos doboz:.....
akkumulátor:.....   régi ruhák:.....
fáradt olaj:.....   régi cipők:.....
égett zsír, olaj:.....
- 12./ Szeretne-e ismertetőt hallani a szelektív hulladékgyűjtésről?   Igen   nem
- 13./ Szívesen bekapcsolódna a szelektív hulladékgyűjtésbe?   Igen   nem
- 14./ Egyéb megjegyzés a hulladékprobléma kapcsán?

JELENTKEZÉSI LAP

A Pest Megyei kereskedelmi és Iparkamara Térségi Kamarai Klubja rendezvényeire

Rendezvény megnevezése, időpontja:.....

Cég, vállalkozó neve, címe:.....

Résztevő neve, beosztása:.....

Tel/fax:.....

Kelt.....

Aláírás

Tura elismert építésze PÁSZTOR GÁBOR

„Mindent Isten legnagyobb dicsőségére cselekedtem”

- Gratulálok a kitüntetéshez. Milyen érzés volt átvenni, örül-e, hogy a község, melyért annyi éven át dolgozott, ily módon ismerte el munkáját?
- Amikor csörgött a telefon és meghallottam, miről van szó, nagyon meglepődtem. Örültem neki és egyben váratlanul ért a képviselő-testület döntése. Én is úgy érzem, hogy azt a munkát ismerték el, melyet negyven éven

keresztül Tura község, egyházközség érdekében önzetlenül végeztem. Igyekeztem minden olyan kezdeményezéshez hozzájárulni, ami Tura előbbrevitelét, fejlődését szolgálta.

- Hol tanulta a mesterségét, hol dolgozott korábban?

- Középiskolai tanulmányaim elvégzése után felvételt nyertem a Budapesti Felsőipari Iskola gépészeti tagozatára. Annak elvégzése után a MÁVAG-ba kerültem, ahol a gyártástervezési osztályon dolgoztam. Első feladatombként az ún. arató-repülőgép gyártásához szükséges terveket készítettem. Rövid idő után átkerültem a MÁV-hoz, ahol a háborús cselekmények következtében felrobbantott vasúti hidak, műtárgyak helyreállításával bíztak meg. Első nagyobb munkám az aszói állomás területén lévő felsőpályás vashíd helyreállítása volt. 1946-ban a dunai Déli Összekötő Vasúti Híd roncskiemelésénél dolgoztam. Ezután kerültem építészeti beosztásba, kisebb-nagyobb műtárgyak ideiglenes és végleges helyreállítását végeztem. Időközben műszaki ellenőri teendők ellátására is megbízást kaptam, a záhonyi Tisza-híd, a szobi felrobbantott ipari híd vasszerkezetének munkáját ellenőriztem. A következő állomás a Beruházási Bank volt, ahol az állami beruházásokat ellenőriztem műszaki szempontból. Három év után kerültem Hatvanba hidügyi előadónak az építészeti tevékenység irányítására. A megszerzett építészeti gyakorlatomat magasépítészeti vonalon is folytattam az Ybl Miklós Építőipari Főiskolán eltöltött tanulóévek után. A Műszaki Egyetemre két ízben is jelentkeztem, de vallásos beállítottságom miatt nem vettek fel.

- Mikor került először szóba, hogy Tura arculatán is tudna szépíteni?

- 1939-56-ig a Levente Sportegyesület labdarúgó szakosztályának játékosa voltam. '43-44-ben részt vettem az új sportpálya területének rendezésében és az épület kialakításában, ami a mai napig lényegében változatlan formában szolgálja a turai sportéletet. Ekkor éreztem először, hogy terveimmel hasznára lehetnék falumnak.

- Legjelentősebb tevékenysége a turai plébániatemplom felújítása volt. Hogyan történt a felkérés?

- Dr. Kovács Gábor főisztelendő úr a templom és környéke rendezésével, majd az átalakítások tervezésével, belső és külső felújítási munkákkal bízott meg 1958-tól. Az Egyháztanács tagjaként jól ismert, gondolom ezért kért fel engem a munkálatok irányítására. A felújítási folyamat 1987-ig tartott. A rossz állapotban lévő plébániaépület belső felújításával kezdődött az erősen korhadt fa szerkezetek cseréjével. A melléképületeket is renováltuk, hogy az ide helyezett káplán urak kényelmét biztosítsuk. Ezt követte a tempomkert rendezése, a kerítés teljes felújítása, a régi sekrestye épületének lebontása és újraépítése. A templombelső és a tetőszerkezet felújítása is szükségessé vált. A templomtorony sisakjának héjazatát vörösrézrel, a tetőt pedig horganylemezzel fedtük le. Ezek terveit én készítettem, a kivitelezőkkel tárgyaltam. A Vatikáni Zsinat rendelkezése alapján a szentély elhelyezésén is módosítani kellett, ekkor került szembe az oltár. Dr. Nemcsics Antal egyetemi tanár tervei alapján készült el az előbb említett szembemisézős oltár, ambó (szószék), szentségház, a szentély Krisztus mozaik képe és a keresztúti képek

égetett sorozata. Itt is segitettem a kivitelezésben, Kovács atya számított a véleményemre. Az új mennyezet, a kazettás bordázat kialakítása szintén az én alapötletem volt, amit aztán Dr. Kákonyi Asztrik terences festőművész módosított. Ő festette a keresztút körüli díszeket, a karzaton a szentségek szimbólumait, a mennyezet Szentháromságot idéző képeit, tervezte a színes ablakokat.

- Vallásos emberként mit jelentett Gabi bácsinak, hogy épp lakóhelye templomának megszerzését bízták rá?

- Minden egyes munka befejezése nagy örömmel töltött el. Felémelő érzés volt a felszentelő-hálaadó szentmisén részt venni.

- Mely munkáit említené még meg a templom rendbetételén kívül?

- A cserkészotthon tulajdonviszonyának rendezése, majd az épület korszerűsítése. 1983-ban nyugdíjaztak. '85-ben Sára Ferenc akkori tanácselnök kérésére a Köztársaság úti iskola tetőtéri beépítésének munkálatait ellenőriztem műszaki szempontból. A Piac tér jelenlegi arculatának kialakítása, a Park utca, Sport utca aszfaltozása, járdák építése, a Thököly út borkalása betonelemekkel, a község tulajdonában lévő épületek állapotának felmérése, átépítése, kisebb beruházású munkák elvégzése.

- Aktív dolgozóként és nyugdíjasként is élénk közéleti tevékenységet folytat. Mit jelentett ez korábban és mit jelent ma?

- A rendszerváltás után a Polgármesteri Hivatalban a műszaki csoport külsős tagjaként végeztem munkámat egészen 1998 decemberéig. Összesen 52 településen terveztem és dolgoztam. A tervezés ma is kitölti nyugdíjas napjaimat.

- Hogyan látja a település fejlődését ma, különös tekintettel a várossá nyilvánításra? Mit lehetne még tenni ahhoz, hogy a község arculata megfeleljen a városias jellegnek?

- Az átmenő utak korszerűsítése, teljes felújítása, belvízelvezetése, a vízvezető árkok kiépítése és tisztán tartása elengedhetetlenül fontos. Szükség lenne olyan iparágak megtelepedésére is, melyek ide vonzanak a befektetőket és ezzel új munkahelyeket teremtenének. Korábban kisebb szabálytalanságok, a szigorú építési tervek hiánya miatt az utak építése következtlenül folyt. Ahhoz, hogy városfejlesztésről beszélhessünk, legalább 1 milliárd Ft-ra lenne szüksége a községnek. A központban az ABC környékének rendezése, megfelelő orvosi rendelők, új művelődési ház építése növelné a városi rang elnyerésének esélyét.

- Ilyen sokrétű, embert próbáló tevékenységhez nyilván szükség van a család támogatására is...

- Függetlenül attól, hogy egyszerű családban nőttem föl, a létbiztonság mindig megvolt. Szép gyermekkorom volt. Tanulmányaim befejezése nagy erőfeszítést igényelt a szüleim részéről, akiknek ezért a mai napig hálás vagyok. Később a feleségemtől és fiaimtól kaptam meg a szeretetet és biztos hátteret. Mindig öröm volt hazajönni. Várom már a telet, a hideg időt, hogy a dédunokáimnak mesélhessek.

- Nyugdíjasként gondolom sok szabadideje van. Van-e valamilyen hobbi, kedves tevékenysége, amivel szívesen foglalkozik?

- Gyermekkorom óta a labdarúgás biztosítja kikapcsolódásomat. Aktív játékos koromban még az igazoltság is szóba került a szombathelyi egyesületnél, csak aztán a háború közbeszólt. Sajnos a mai futball kiabrándító, a szép játék helyett csak korrupcióról, a pénz hajhászásáról lehet hallani. Ma inkább a dédunokámmal focizok. Ezen kívül a nem durva sportok érdekelnek, mint pl. az úszás. Az építészet mindig foglalkoztatott, bármerre jártam a világban, igyekeztem magamba szívni az ember által alkotott művészet szépségét. Az absztrakt dolgokat nem szeretem; azt a képet és alkotást kedvelem, amely önmagáért beszél, amit nem kell magyarázni. Szívesen fejték rejtvényt, olvasok, főként szakirodalmat, de közel áll hozzám Möriz, Jókai, Arany János, Babits Mihály világa is.

- Köszönöm a beszélgetést, jó egészséget és hosszú téli estéket kívánok a meséléshez!

Tóth Anna

(H)ŐSEINK, AKIKRE TISZTELETTEL GONDOLUNK

Október 6-a az alig emlékezés napja. Iskolák, imitt-amott kisebb koszorúzások, de egyébként az újságcikkeken kívül nem ünnepelünk, a szabadságharcot vesztett magyarok, hőseikre gondolva.

Október 23-a is sokaknak nem jelent többet, mint hogy van egy szabad napjuk, amit kedvük szerint töltenek. Mintha elfeledkeznenek még ma is arról, mit hozott az 1956-os szabadságharc véráldozata.

Nem akarok történelmet tanítani, - vannak rá szakemberek - de mindkét vérbefojtott, és sok magyarságért, szabadságért harcoló hősnak áldozata nem volt hiábavaló. Nemcsak a kiegyezés, de a nagyobb magyar térnyerés ideje is lett a '48-as áldozat eredménye, mint ahogyan '56 küzdelmének eredménye sem ma érezhető, de a Rákosista terror után igaz Haynau rémuralmát meghaladó Kádári rettenetes terror után, némi anyagi és szellemi előremenetel is következett.

Hőseinkre ne csak úgy gondoljunk, hogy hősiessé tettek emberei, hanem mindannyiunk jövőjéért is hálával tartozunk nekik.

És a Hőseink után őseinkre is hasonló módon gondoljunk. Az októbereket követi a november, és annak első napjai a temetőbe vonzanak, hívogatnak, vagy a szokás kényszerével készítetnek majdnem mindenkit.

Ha valamelyik nap, így ez a november 1-e lehetne országosan munkaszüneti nap, hiszen nemcsak katolikusok, de mindenfajta vallású, és pártállású emberek, - akikből nem veszett ki az emlékezés azokra, akiknek életüket, neveltetésüket, legtöbbször anyagi elindulásukat, otthonukat köszönhetik, odaállnak szeretteik sírjához és koszorúznak. Az egy szál virág, az egy meggyújtott gyertya, vagy az egy Miatyánk éppúgy kifejezi szeretetünket, őseink megbecsülését, mint a virágözön, vagy márvány piramis, vagy mécsesek tömege.

Keresztény ember ne a külsőséges magamutogatásra, versengésre, kivagyiságra törekedjen. Hiszen tudja, hogy a megholtak élnek... és sokan még segítségünket várják. Az imádság, a jócselekedet, a szentmise, szentáldozás, a szeretet gyakorlása az igazi kincs, amit "beszámít" nekik förlétszül az Úristen. Ha egy rászorulónak adnád egy zsák liszt, vagy cukor formájában a sirok fölösleges díszítésére fordított ezeket, elköltöztött testvéreidnek többet használna, mint a kicifrázott, megbánult sirok látványa.

A haldokló Szent Mónikának ígérte meg fia Ágoston és testvére Rómában, hogy hazaszállíttatja Afrikába, hogy férje mellé temesse majd. *"Miód ezt hallotta anyám, gyótródó arccal mintegy büntetésül, hogy effélekre gondolunk, ránk tekintett, majd így szólt: Földeljétek el bárhol ezt a testet. Ne okozzon ez nektek semmi gondot. Csak arra kérlek titeket, hogy az Úr oltáránál emlékezzetek meg rólam, akárhol is leszek."* (Vallomások könyve, 9. 11)

Bár csak ilyen lélküllettel gondolnánk azokra, akiket szerettünk, és akiktől oly sok szeretetet kaptunk.

A nagy Jubileumra készülve, kell, hogy arra a lelkülletre formálgassuk magunkat, ami Jézusban volt. Szomorú lenne, ha 2000 év után is még mindig csak földieken, külsőségeken és nem az égiekre, a lényegre törekednénk. Igazi ünneplése a 2000 éves kereszténységnek, és a magyar 1000 éves kereszténységnek az lesz, ha bensőleg megújulva, Krisztus követését komolyabban vesszük, hogy elhiggye a világ: Őt valóban Isten küldte, a mi üdvösségünkért.

RÉGI OKTÓBEREK EGYHÁZI ESEMÉNYEIBŐL

Érdekes véletlen, hogy október 1-én két pap érkezett Ecegről Turára.

1838. október 1-én Gajzágó LUKÁCS jött Ecegről Turára, innen Szentmártonkátára került két év múlva.

1983. október 1-vel került ide plébánosnak LUKÁCS András Ecegről.

Október 8-a, a Magyarok Nagyasszonyát ünneplő Mátraverebélyi búcsúba 1987-ben 7, 1989-ben 8, ezévbén 5 busszal és sok személykoocsival közel 400-an vettünk részt.

1989. október 15-én volt a FALUMŰZEUM MEGNYITÁSA, amit a tanácselnök (Sára Ferenc) kérésére a plébános megáldott.

A március 15-i szentmisén hangzott el az alábbi felhívás az adakozásra való buzdításra:

„Lassan, de sajnos folyamatosan kopik a turai népviselet. Egyre nehezebben és ritkábban láthatjuk a templomban is a régi szép, elődeink által szeretett viseletet.

Megbaldogult Gábor atya is szívén viselte a népviselet és a turai szokások, hagyományok megőrzését. Mindannyiunk közös ügye ez, hiszen mások által nagyrabecsült értékekről van szó. Azt, amit olyan fitymálva dobnak el fiataljaink, messze vidékeken, mint igazán szépet értékelik.

A község végre – elég későn! – elhatározta, hogy népi értékeinket összegyűjtve közszemlére teszik ki, - úgy, mint más vidékeken - FALUMŰZEUMOT létesít.

A tv-ben sokszor láthatjuk az UNOKÁINK SE FOGJÁK LÁTNI műsort. Ez a turai értékekért való aggodás, törődés az, ami meg akarja őrizni, közkinccsé tenni, idegenek előtt is nemes büszkeséggel megmutatni azt, ami JELLEGGZETÉSEN TURAI, e község művészi értéke.

Segítsük a FALUMŰZEUMI létesítését, és inkább oda, megmentésre adják még megőrzött ruháikat vagy más turai eszközeiket, minthogy - halálunk után - érzéketlenül szemébe dobják azt.

Legyen amnyi önmegbecsülés, nemes önzés bennünk, hogy idegeneknek nem adjuk - még pénzért se -, hanem ragaszkodunk, összegyűjtjük, értékeljük népi eszközeinket.”

EGYHÁZI KRÓNIKA

Emlékeztetőül az 1989. október 15-én, a Falumúzeum megáldásakor mondott beszédből:

"Az Úr legyen veletek!

Ez a bibliai köszöntés szóljon ma mindenkinek! Szóljon azoknak, akik ma ünnepelni jöttek össze. Szóljon azoknak, akik megérdemlik ma, hogy Istennel áldassuk őket, mert áldozatok árán, valami szépet, mindenki számára értékest alkottak.

Szóljon minden jelenlévőnek - hogy Isten áldása kísérje zaklatott mindennapi életüket: - hogy soha életcélt szem elől ne tévesszenek, tudjanak élni családjuknak, községünknek, magyar népünk jelenét és szebb jövőjét építve.

De szóljon ez a jókivánság azoknak is, akiknek valamiféle köze van ehhez a FALUZHÉLYHEZ, és a benne összegyűjtött sok-sokféle tárgyhoz. - Legyen az Úr örök jutalma annak, aki ezt a házat e nemes célra szánta - legyen jutalma azoknak a faragó, hímző, festő, festő, festő férfiaknak-asszonyoknak, akik ezeket a szépre, vallásosra, művészi élményt és vallásos ihletet ébresztő tárgyakat készítették.

Testvérek! Örömmel teljesítem a kérést, hogy megáldjam ezt a Faluházat, Falumúzeumot... mert bármily profánnak, régi turai emlékek gyűjteményeül is szolgál... tudom, hogy a falakról kisiskolásokra néző képek, szobrocskák vallásos üzenetet is közvetítenek: kíváncsiságot, hogy akik szüleiktől, vagy hittanórákon nem hallottak Jézusról, Máriáról... itt a képeket látva megkérdezzék: ki volt az? Miért tartották annyira fontosnak a régiek, hogy szobájuk falát díszítse?

Így e múzeum nemcsak régi értékek őre, - de örök értékek ébresztője is lehet sokak számára.

Lehet, hogy mint az Istentől 70 éven át elzárt orosz fiatalok a múzeumnak használt ősi templomképek kapcsán találtak vissza hitükhöz... lesz ez a Ház hitnek, vallásos érzésnek, és belőle sarjadó erkölcsi megújulásnak is elindítója?

Hogy ezt a nemes célt is szolgálja, imádkozunk, hogy az itt látható tárgyak nemes ízlésre, őseink kultúrájának meghecsülésére és életüknek reményt adó Isten-szeretetre is segítség legyen." (Elhangzott az Avatáskor)

1958. október 21-én kapott agyvérzést Dr. Herczegh János turai esperes plébános, aki azután november 26-án meg is halt.

Tíz éve volt első ízben lehetőségünk arra, hogy a Hatvani Kórházban a betegeket nyilvánosan meglátogassuk.

Pálos Frigyes hatvani prépost úrral Lukács András turai plébános járta végig a kórtermeket, felkínálva minden betegnek Jézus vigasztalását: szentgyónást, szentáldozást, betegek szentségét. Akkor a Tanácsteremben szentmise is volt. A beteglátogatás azóta is folyik, minden szombaton d.e. 9 órától látogatják a kerület papjai a lelki segítségre várókat.

A KÖZELJÖVŐ ESEMÉNYEI:

Október 31-én, és november 1-én délután megáldjuk az új síremlékeket. Akik kérik a sírkő megáldást, előre jelentsék be a sekrestyében szentmisék kapcsán.

November 7-én, Mindenszenteket követő vasárnap délelőtt 10 órakor tartjuk meg a **Jubiláns házaspárok** közös hálaadó szentmiséjét. Szeretettel hívjuk és várjuk elsősorban azokat a házaspárokat, akiknek a jó Isten megengedte, hogy 25, 50 vagy 60 esztendőn keresztül egymás segítőitársai lehettek. Azokat is várjuk, akik már elvesztették hitvestársukat, imádkozzanak érte, és ők is köszönjék meg az együtt töltött éveket. Akik szentgyónásukat akarják elvégezni, igyekezzenek a hét folyamán időt szentelni rá, mert vasárnap kevesen tudnak gyónáshoz jutni.

Lukács András
apát-plébános

Mátraverebély-Szentkút
XVIII. századi római katolikus
Kegytemplom-Kegyszobor

FERCSIK MIHÁLY: Ahol élünk

Könyv szűkebb szülőföldünkről

Úgy gondolom, hogy Tura község újságolvasó lakóinak nem kell bemutatni Ferčík Mihály újságírót. Négy évtizeden át szinte ontotta magából az érdekesnél érdekesebb cikkeket, amelyek elsősorban szűkebb szülőhazánk, a Galga vidék hagyománykincsét, az itt élő emberek örömeit és bánatait, szokásait mutatják be. Ahogyan Asztalos Tamás, az azódi Petőfi Múzeum igazgatója írta: "A kanyargó Galga vizén hagyományörző csoportok, asszonykórusok, népdalkörök, lakodalmasok emléke tükröződik. A boldogi Gyöngyösbokréta, a turai himzőasszonyok, a kartali bukós, s a mindezt megőrző falumúzeum-hálózat szépsége csúcsokat mintáz az itteni emberek életének sziluettyére." Valószínűleg eljutott minden "ínyenc" családhoz az 1985-ben megjelent Galga menti ízek című szakácskönyve is, amely azokat az ételkülönlegességeket ajánlja asztalunkra, amelyeket e tájék lakói álmodtak meg. Most, az éppen hetvenedik születésnapját ünneplő újságíró Ahol élünk címmel könyvet adott közre. Ebben összegyűjtötte azokat az újságcikkeket, amelyeket 1977-től 1992-ig írt, elsősorban a Pest megyei lapokban, de alkalmanként országos és helyi kiadványokban is. A szép kiállítású könyvben 107 cikk olvasható el ismét, hogy még inkább közös múltunk tulajdonosaivá, folytatóivá válhassunk.

A könyvet Kresz Albert fotóművész képei teszik még hitelesebbé, hiszen ő is gyakori és szívesen látott vendége a Galga vidék jeles ünnepeinek és hétköznapjainak. Büszkén állapíthatjuk meg, hogy a 11 fejezet foglalja magában a községünkkel, és további 10-ben valamilyen vonatkozásban említést élvez Tura. A könyv előszavát Asztalos Tamás írta, a fenti idézet is tőle származik. Szabadjon még egyszer őt idéznem: "A Galga vizéből táplálkozó földön minden élet mögött óriási munka áll. E hit, e verejték, e szeretet adja számunkra a mérték aranyrúdját. Ferčík Mihály ezt az aranyrudat tovább csiszolta, s munkásságával igen hosszú időre hitelessé tette mindannyiunk számára."

...És most jutottunk el azokhoz a fejezetekhez, melyek rólunk, turaiakról szólnak. Elolvassa e részleteket legyünk büszkéek múltunk olyan eseményeire, amelyek széppé és gazdagabbá teszik egyre nehezebbé váló életünket.

A hagyományok őrzői és folytatói (Turai csillagok) című cikkben azoknak állít emléket a szerző, akik az 50-es években megkapták a népművészet mestere kitüntetését. Pest megyében tizenhárman részesültek ebben az elismerésben, közülük öten Turán éltek. Legkorábban Király Elekné himző kapta meg a kitüntetést, de egy év múlva, 1956-ban Tóth G. Mihályné követte őt, aki szintén hagyományörző tevékenységének elismeréséért kapta a díjat. Aztán Tóth L. Mihályné következett, aki "nem is tudta megmondani, hány dalt ismert". Énekelte a régi turai népi együttesben is. Sára Józsefné a rákövetkező évben lett a népművészet mestere. Virágai terítőkön, fej- és vállkendőkön virulnak ma is. Végül Szaszko József, a citera nagymestere kapta meg az elismerést. Tanítványai szinte az egész országban vannak, nevét mindenütt ismerik, ahol szeretik a muzsikát.

Kék szivárvány koszorúzza az eget... (Hagyományok élesztése Turán) a címe a következő írásnak. Szarvas László akkori művelődési ház igazgatóval készült ez az interjú, melyben az évtizedek óta megrendezésre kerülő farsangi batyusból előkészületeit eleveníti fel. De a riportert nem elégedett meg ennyivel, a kedves invitálásnak eleget téve részt vett a nagy eseményen. Megható volt, amikor - emlékezve a két elhunyt turai népművelőre, Kovács Lászlóra és Tóth L. Mihálynéra - Sára Ferenc vezényletével elénekelték a "turai himnusz" a Kék szivárvány kezdetű népdalt, majd megtekintették Benke István mozgófilmjét, amely szinte minden eseményt hűen megőriz az utókor számára. Végül a legifjabbak táncában gyönyörködhetek a résztvevők, de nem maradhatott ki a Csáki bíró balladája sem.

A Tükörjégen egészen Turáig (Vitorlaként feszülő télikabát) című újságcikkben a szerző régi karácsonyok emlékeit idézi fel, majd a diákevek téli emlékeivel "küszködik". "Reggeltől estig nem csináltunk mást, csak korcsolyáztunk. Tizen, tizenötön találkoztunk a Galga hídnál, felcsatoltuk a korikat. Valamelyikünk kiadta a jelszót: irány a turai vasútállomás! Amikor hátszélünk volt, a kigombolt télikabátot vitorlaként feszítettük ki magunkon, s versenyt siklottunk a fákat tépő, bokrokat cibáló, arcot pirosító téli széllel."

A következő turai riport címe: Sok vermet ázott az élet (Csak ne öregedne meg az ember!). A riportalany Gólya József és felesége. "Az élet menete nyolc évtized alatt átrajzolta a falu térképét is. Szomszédok lettek Tura, Galgahévíz, Hévízgyörk, Bag szélső házai. "Arra a kérdésre, hogy Gólya József mit tartott a legjobbnak a régi paraszti életben, azt válaszolta: "Azt, hogy nekem nem parancsolt senki!"

"Vasutasok a Galga völgyében (Egyenruhából népviselet)." E cikk megírásához a Magyarország című útikönyv adta az ötletet, amelyben Tura is szerepel. Többek között ez áll a könyvben: "Érdekes népviseleti jellegzetesség alakult ki Turán (egyetlen a maga nemében az országban): a férfiak egy, a vasutas egyenruhához hasonló öltözetet formáltak ki maguknak. Valószínű onnan ered ez a szokás, hogy a férfiak nagy része vasúti munkás." A szerző azzal egészíti ki a könyv megállapítását, hogy ez az öltöny nem csak Turán, hanem az egész Galga mentén elterjedt, a férfiak vasárnapi, ünnepi öltönye volt. A továbbiakban az írás egykori vasutasok nyilatkozatait összegyűjtve bemutatja a vasutas családok életét.

"Először adnak, hogy kapjanak (Közművelődési példa)" Az írás arról szól, hogy a turai Bartók Béla Művelődési Ház a múltban és a jelenben is nehéz körülmények között dolgozik. (A cikk 1979 márciusában látott napvilágot, de a megállapítás ma is érvényes.) "Hogy ilyen mostoha körülmények között mégis eredményesen dolgoznak a turaiak, annak egyik oka minden bizonnyal az, hogy a művelődési ház élén - az 1959-es alakulás óta - mindig olyan egyéniség állt, aki őszinte, egész életre szóló, elkötelezett hivatástudattal rendelkezett. A cikk hangsúlyozza, hogy mindazok az eredmények, amelyek a népi hagyományok ápolásában elérhetők, jellemzőek más községekre is. Ugyanakkor a vetélkedők területén tapasztalható egy nagy előretörés, amely a turai műv. ház mindennapjaiban fellelhető.

Több cikket írt a könyv szerzője a Galga-expedíció hagyománykutató tevékenységéről. Ez alkalommal az új könyvben a Harvanan, tíz napig, két keréken (Acsajlakról Ikladig) c., 1981 augusztusában megjelent írás olvasható. Az írás a turai iskola gyermeklapjának, az Űrszondának jubileumi számából idézi a Galga Expedíció programját. Kiemeli mindenek előtt, hogy ez a tábor társadalmi összefogással szerveződik. Példamutató a felnőttek és gyermekek együttműködése.

"Örök értékek hordozója (Múzeumavatás Turán)". A cikk első részében olvashatunk azokról, akik lehetővé tették az egykor Szilágyi József és Dolányi Anna tulajdonát képező parasztház múzeumná alakítását. Ezután az építés eseményeit írja le a szerző 1985-től az ünnepélyes átadásig. Majdnem titokban indult a munka, ám a segítőknek, a múlt értékeit megmenteni akaróknak száma állandóan növekedett. Még nem volt meg a múzeum, amikor már csaknem ezer tárgy összegyűlt.

A könyv talán egyik legszebb fejezete a Gyertya máig ég (In memoriam Kovács László) című írás, amely az 1972 február 27-én, az iklandi vasútállomáson tragikus hirtelenséggel elhunyt Kossuth-díjas népművelőnek állít emléket. A megemlékező ünnepség után a résztvevők a temetőben megkoszorúzták Kovács László, valamint Tura csillagainak, a Népművészet mestereinek és Lajtos István könyvtárvezetőnek sírját. A cikk a következő szavakkal fejeződik be: "Úgy érzem, sokkal vagyunk adósai Kovács Lászlónak."

Kincs a könyv, barát az író (Portrévázlat Lajtos Istvánról) címmel a már beteg könyvtárost interjúvolta meg Fercsik Mihály. A cikkből kiderül, hogy milyen harc árán kerülhetett csak könyvtár élére Lajtos István. Szól arról is, hogyan alakult meg a könyvbarátok klubja, ahol nagyon sok mai diplomás szerette meg egy életre az olvasást. Majd a könyvtár számtalan rendezvényéről, a felejtetetlen író-olvasó találkozókról esik szó. E sorok írója, aki jó barátja volt Lajtos Istvánnak, nagy kegyelettel és csodálattal emlékszik vissza a kis beteg emberre, aki két évtizeden át minden lépését megszenvedve járt nap mint nap szeretett munkahelyére.

1977. május első napján a népművészet mesterét, Szaszko Józsefet látogatta meg Fercsik Mihály, és megírta Kincs van a kezében - kőz-kincs (Szaszko József, a citerás gyerekeket tanít hangszerén) című riportját. A szerző ebben végigkíséri a népművész életútját, melyből kiderül, hogy már az apja is pengette a hangszeret. Előbb gyermekmulatságokon, majd az ivóban csendült fel a szívet-lelket gyönyörködtető muzsika, de hétköznapi esteiken, vasárnap délutánokon is, az apja háza előtti kispadon ülve. Aztán látogatóiról beszélt Józsi bácsi. A zene hazai nagymesterei mellett nem egyszer látogattak el hozzá külföldi vendégek is. "Meghallgatott engem Bartók is, és más dalok mellett a Szántani kék, tavasz vagydon kezdetű dalt is eljátszottam a nagy tudós zeneszerzőnek." Érték persze a népművészt családások is. Egy salgótarjáni versenyen alaposan lepontozta a zsűri. Napokig nem vette a kezébe a citerát, de aztán szerencsére mindent úgy folytatott, ahogy addig tette, egészen halála napjáig.

Hát ennyit Fercsik Mihály barátom könyvéről. Az újságírás területén sokat dolgoztunk együtt, hol örömmámorban, hol kétségbeeséssel. Amikor kezembe adta a tiszteletpéldányt, többek között az alábbi dedikációt jegyezte be a könyv első oldalára: "...az embert, aki képes küzdeni - nem lehet megalázni, sem legyőzni!" Ajánlom e könyvet minden kedves turai honfitársamnak! Végezetül szeretném megemlíteni, hogy az elmúlt év nyarán, a 25. Galga Expedíción Fercsik Mihály megkapta a Galga-díjat és a Galga völgy újságírója címet. Saját bevallása szerint ezt a kitüntetést a legnagyobb elismerésnek és kitüntetésnek tekinti. Használja a címet sokáig erőben és egészségben! (A könyv az ált. iskolában Szarvas Lászlónál megvásárolható 500 Ft-ért.) *Takács Pál*

Még egy jó ok arra, hogy betétszámlát nyisson a LAKÁSKASSZA-nál

560.000 forint készpénz lakásra

Önnek mindössze 4.000 forintot kell havonta megtakarítania ahhoz, hogy a LAKÁSKASSZA segítségével ehhez az összeghez hozzájusson.

Az Ön megtakarításai 4 év + 4 hónap alatt:	208.000 Ft
30 %-os vissza nem térítendő állami támogatás:	62.400 Ft
Kamatok az Ön megtakarításai után:	17.300 Ft
Lakáshitel fix 6 %-os kamattal:	272.300 Ft
Összesen:	560.000 Ft

Tudta Ön?

- Ezt az összeget Ön tetszőleges lakásterve megvalósítására fordíthatja (felújítás, lakásvásárlás, csere, építkezés, közművesítés, gyermek vagy unoka támogatása stb.)
- Megtakarításai növelésével az elérhető összeg is növekszik.
- A fenti konstrukció hozama meghaladja az évi 15 %-ot
- Áthidaló kölcsönrel akár már két év múlva felveheti a teljes összeget.
- A HELYI POSTÁN szívesen szolgálunk további információval, és betétszámláját is megnyithatja nálunk.

Keresse POSTÁNKON a LAKÁSKASSZA ügyfélmenedzsert! ☎ 467-523

Vállalkozók a lakosság szolgálatában

FARKAS MIHÁLY

Ez a név mostanában, mióta a Park úti iskola megújult, sokak számára ismerősen cseng. Talán ez ösztönzött arra, hogy megpróbáljam mindenkivel egy kicsit jobban megismertetni őt.

- Hol kezdte el, honnan indult a vállalkozás?

- Amikor a kőműves szakiskolát elvégeztem, kitűnő eredménnyel, sokféle dolgot kipróbáltam, sokféle területen dolgoztam. Először Ausztriába, majd Németországba kerültem ki. Három év után azonban azt kellett mondanom, hogy elég. Akkorra már megvolt a második gyermekem is, így hazajöttünk. Elkezdtem itthon dolgozni, kiváltottam az ipart, és egyéni vállalkozó voltam egészen 1994-1997-ig.

- Mi történt ekkor, miért kellett változtatni a rendszeren?

- Abban az időben elég sok munkánk volt, többek között olyanok is, amelyek sok rizikót hordoztak magukban. Például volt egy megrendelés, amikor egy négyszintes házat alá kellett fákkelkelni, meg kellett emelni. Igaz, nagyon komoly előkészületeket tettünk, de ha valami okból hiba csúszott volna be, az hatalmas veszteséggel járt volna a számomra, mivel az egyéni vállalkozó teljes vagyoniával felel a munkájáért. Nem akartam megkockáztatni, hogy esetleg elveszik a házat a fejem fölül, tekintettel arra, hogy akkor már a harmadik gyerekem is megvolt. Ezért döntöttem úgy '97-ben, hogy alapítok egy kft-t és így működöm tovább.

- Visszatérve az egyéni vállalkozói időszakra, hogyan lehetett akkoriban boldogulni?

- Nehezen, nagyon nehezen. Abban az időszakban nappal dolgoztam, fizikai munkát végeztem, éjjel pedig csináltam a papírmunkát. Árajánlatokat, dokumentációkat, könyveléseket; saját magam adminisztrátora voltam. A '96-os évben fogalmazódott meg bennem, hogy ezen változtatni kell. Rengeteg olyan munkát végeztünk akkoriban, ami nem volt nyereséges, de szükség volt rá, mert meg kellett magunkat ismertetni az emberekkel. Ezen idő alatt olyan kapcsolatokat sikerült kiépítenem, ami mostanra már kezd jól kamatozni.

- Talán ez lehet az érvényesülés egyik útja?

- Én inkább úgy fogalmaznék, hogy az egyik feltétele. Nem csak a profitot termelő munka a jó munka. Soha nem mondtam azért nemet egy munkára, mert nem láttam benne elég pénzt. Nem sok nemet mondtam életemben, ha mondtam, csak időhiány miatt tettem. Azt tartom, hogy minden munkát el kell vállalni, amit lehet, mert ha válogat az ember, egy idő után nem jó hírek terjednek el róla. Ez pedig akár végzetes is lehet a vállalkozására nézve.

- Van-e még olyan fontos dolog, amit mindenképpen a lelkére kötne a fiának, ha vállalkozni kezdene?

- Szerintem a leglényegesebb dolog, hogy mindig korrekt munkát végezzünk. Fel lehet menni Pestre egy Trabanttal is meg egy Mercedes-szel is. Azt hiszem a különbség érezhető. Ahhoz, hogy minőségi munkát tudjon produkálni valaki, ahhoz jó eszköz, sok idő kell, és jó anyagok. Soha nem törekedtem arra, hogy én legyek a legolcsóbb, mindössze csak arra, hogy amit kiadok a kezemből, az minőségi legyen. Egy problémánál soha nem azt kerestem, hogy miért nem tudom megoldani, hanem hogyan tudom áthidalni, megoldani.

- Van valamilyen távlati célja, amit szeretne megvalósítani?

- Szeretném még jobban csinálni, mint eddig, jó lenne még tovább fejlődni. Egy kicsit gépmániás vagyok, szeretnék több, jobb gépet vásárolni. Jó lenne, ha nem a munkásaim szakadnának meg olyan munkákban, amik géppel hatékonyabban és gyorsabban elvégezhetőek. Sajnos azonban a lehetőségek igen korlátozottak. Az egyik nagy álmom, hogy majdan részt vehessek a kastély rekonstrukciójában, aminek érdekében már most is próbálok olyan eszközöket beszerezni, amelyek alkalmasak a műemlékek felújítására.

- Említette a korlátokat. Kifejtene bővebben, mik ezek?

- Az „emberanyagban” vannak még hiányosságaim. Van egy stabil gyakorlati szakembergárda, akikkel dolgozom, de látom azt, hogy más cégek hová tudnak fejlődni egy brilliáns elméleti, irodai csapattal. Én már nem tudok több felé szakadni, de egyelőre nem találok Turán még azzal, aki tudna segíteni. Az egyik jó ismerősöm már évekkor elzárta megmondta, hogy egyedül ezt nem fogom bírni. Keressek magam mellé egy építésztanulót, aki majd segítségemre lesz a papírmunkában. Nekem nem volt tapasztalatom ilyen téren, azonban neki igen, és be kell látnom, igaza volt.

- Visszatérve egy kicsit a magánéletre, mennyire volt a vállalkozás hatással rá?

- Roppant nehéz összeegyeztetni a kettőt. Nagy feladat elé állítja a családot, de főleg a partnert, akinek igazán türelmesnek kell lenni, hogy a nehézségeket elviselje. Szerencsésnek vallom magam ebben a tekintetben, mert mindig kitarított mellettem a feleségem.

- Sikeres embernek tartja magát?

- Ha a sikert úgy mérem, hogy azt csinálhatom, amit szeretek, és úgy, ahogy szeretném, akkor igen. Ez azonban nem mentesít az alól, hogy megpróbáljam még jobban csinálni. Soha nem tudtam leülni és azt mondani, hogy ez "jó mulatság férfi munka volt", most élvezzük a gyümölcsöt. Mindig tovább akartam lépni egy lépéssel.

- Tudom, hogy nem nagyon illik ilyet kérdezni, de roppantul kíváncsi vagyok rá, mit tett volna, ha megnyeri az 1 milliárd forintos fődíjat?

- Először is elmentünk volna pihenni egy hónapra a családommal, akikkel 14 éve nem voltunk nyaralni. A munkásokkal is jó lenne kikapcsolódni, persze csak akkor, ha minden munka kész. A kft-t is fejleszteném. Az emberek mostanában kezdenek rájönni, hogy nem feltétlenül a legolcsóbb munka a kifizető, hanem a megfizethető, de minőségi. Hosszú távon csak ez lehet nyereséges. Ha pontosan, szépen, megbízhatóan dolgozunk, nem csak most, de tíz év múlva is bizalmuk lesz hozzánk az embereknek.

Sokáig beszélgettünk még azután is, hogy az interjú "hivatalos" része lezárult. Úgy éreztem, sokan és sokat tanulhatnak ettől az embertől, aki bármi is történjék is, sohasem elégedett igazán. És talán ez teszi sikeressé. Közben újrahalgattam a beszélgetést, egy gondolat motoszkált minden mondatnál a fejemben: az üres kalász, amelyben nincsen szem, az ég felé tör, amíg a tele kalász szerényen hajlik a föld felé.

- gago -

ZÖLD TELEFON A NÉPFŐISKOLÁN

Kedves Olvasók!

Szeptemberi számunkban olvashattak egy cikket az új hulladéklerakó tervezett működtetéséről, melyben Benke Sándorral, a telep vezetőjével beszélgettünk. Lapzárta után érkezett szerkesztőségünkhöz egy újabb anyag a Galgamenti Népfőiskola részéről, mely a témához kapcsolódik, és hasznos információkkal szolgál. Ezt ajánljuk most szíves figyelmükbe.

Az állampolgárok környezetvédelemmel kapcsolatos kérdéseire segítünk választ találni. Személyesen illetve telefonon lehet érdeklődni.

Jelenlegi állapot:

- Elindult a környezetvédelemmel, hulladékgazdálkodással, egészségvédelemmel foglalkozó cégek, vállalkozók, kézművesek felkutatása a kistérségben.

- Keressük a kapcsolatot iskolai szakkörökkel, civil szervezetekkel, akik a Galga mentén környezetvédelemmel, természetjárással, természetvédelemmel foglalkoznak.

Ezen alapadatok biztosíthatják az alapos és részletes tájékoztatást. Kérjük, jelezzék felénk tevékenységüket, hogy zöldülhessen a Galga mente térképe.

Munkánkat az Ökotárs Alapítvány, a Kelet-Európai Független Környezetvédelmi Alapítvány, a REC-USAID program és a Milieukontakt Oost-Europa Alapítvány valamint Galgahévíz Polgármesteri Hivatala támogatja.

Szolgáltatásaink

- Környezetvédelmi hírek, események, a Galga mentén, országos pályázatok figyelése az Ökoszolgálat segítségével

- Környezetvédelmi, egészségvédelmi lapok kölcsönzése: Lélegzet, KukaBúvár, Gaia Sajtószemle, Biokultúra újság, Környezeti Nevelési Hírlevél, Ideál-Természetgyógyászat

- Zöld Pók számítógépes hálózat információi

- Pedagógusok, önkormányzatok, részére a havonta megjelenő ÖKO-INFO hírei

- Könyvtári kölcsönzés az egészségmegőrzés, a mentálhigiénié és a környezetvédelem területét érintő könyvekből

- Komposztaprító kölcsönzése

- Iskolák és óvodák részére komposztkörjárat szervezése

- Pedagógiai környezeti-nevelési segédanyagok

Programjaink

Zöld Népfőiskolai Programok, amik a környezet egészségére irányítják a figyelmet:

- Hulladékkal kapcsolatos szemléletformálás (kiállítás, papír és ruhagyűjtés, komposztálás)

- Föld Napja, Komposzt buli

- Zöld telefon

- Regionális hulladéklerakó megismertetése

Programok amelyek a testi-lelki egészséget, illetve az önképzést szolgálják:

Baráti Kör rendezvények; Autogén tréning; Jóga tanfolyam; Egészség-Hagyomány Vásár; Baba-mama klub; Anyatejes Világnap

Kukavizit

A négy település új, regionális hulladéklerakója 1999. június 25-én átadásra került Tura és Vácszentlászló között. Az ünnepségen elhangzott, hogy csak úgy lesz értelme az üzemeltetésnek, ha a szelektív hulladékgyűjtést megkezdjük,

így a hasznos részek nem a szemétkukába, hanem újrahasznosító cégekhez jutnak. Ezzel növelhető meg a tároló kapacitása 50-75 évre.

Benke Sándor lett a Szelektív Hulladékhasznosító és Környezetvédelmi Kft. ügyvezetője, aki nekünk lassan át kell vennie a szemételepek kezelését és a szemétszállítást is. Eleddig sem télenkedett, ő készítette a beruházáshoz szükséges pályázatokat, felügyelte a kivitelezési munkákat. Ősszel, télen és tavasszal településenként 18 ingatlan hulladékának mennyiségi és minőségi vizsgálatát végezte el, közhasznú munkások segítségével.

A téli vizsgálatok alapján a következő átlagos hulladék összetételt találták:

A négy községben átlagban kb. 170 kg/év az egy főre jutó szemétermelés. A négy község majd 15 000 lakója összesen 2451 tonna szemetet dob ki egy évben.

Ebből a következő hulladékféléseket lehet elkülöníteni:

Száraz hulladék:	15,64 %
Komposztálható:	30,58 %
Környezetre káros:	0,05 %
Nedves és intim:	53,73 %

A **száraz hulladék** összetétele: tiszta papír és újság, karton, műanyag, üveg és fémek, textilek, játékok. Ezek a száraz, hasznosítható anyagok a telepen könnyen szétválogathatóak lesznek, ezért a családok egy zsákban gyűjthetik, keverten. A gyűjtés rendszeréről októbertől, egy-egy mintaterületen lakossági fórumon tájékoztatnak minket.

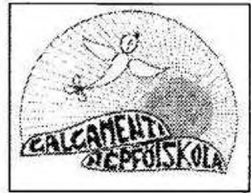
A **komposztálható anyagok** azok, amik nyers zöld növényi hulladékok és fafélék. Mint látható, a száraz és a komposztálható hulladékfajták teszik ki az eddig haszontalannak gondolt szemet majdnem felét.

A **nedves és intim** hulladékok azok, melyekbe piszkos, zsiros papírtálcák, villanykörte, hamu, üvegyapot, vágási hulladék, állati maradvány, szőr, toll, haj, tetradobozok (tejes, ivólevés), intim betétek és tamponok, egyszerhasználatos pelenkák, maradék pipere cikkek, irodatechnikai hulladék, magnó és videószalagok stb. valók.

A **környezetre káros** alatt az elemeket, növényvédőszerket, festékeket, tablettákat, fénycsöveket, hőmérőket stb. értjük. Ezeket is külön kell tenni, és évente kétszer, településenkénti lomtalanításkor veszi majd át az új hulladéklerakó telep kezelője.

Így - ha jól megnézzük - négy hulladékos zsákunk lesz, amiből egy-egy zsákkal hetente fognak elvinni, de mindig csak egyfélélt. A zsákok egymástól eltérő színűek lesznek, hogy könnyen meg lehessen különböztetni őket.

Szép lassan meg kell tanulnunk, és meg kell tanítanunk rá családtagjainkat is, hogyan használjuk e szemeteseket. Erre jó alkalom nyílik az októbertől folyamatosan megkezdődő lakossági tájékoztatókon, közös beszélgetésekkor, valamint a gyermekek számára szervezett Komposzt Napon illetve Föld Napi rendezvényeken. További információkért hívhatják a **népfőiskolai zöld (ingyenes) telefont** a 28/460-276-os számon. **S. Nagy Andrea**

"Adjunk esélyt a jövő emberének"

Az elmúlt időszakban ismét sok és kedves kérdést kaptam a kedves olvasóktól, de sajnos nincs mindig lehetőség írásban válaszolni rájuk. Pl.: "- A vallás segíti-e a fiatalt abban, hogy ne legyen kábítószer-fogyasztó, és segíthet-e a leszokásban?"

Igen, nagyon sok pozitív tapasztalat van a klerikális egyházak ilyen törekvéseiből és kemény munkáikból, de úgy gondolom, hogy e kérdés megválaszolására a pasztorálpszichológiában jártas személynek kell válszt adni. Egy, a heroin rabságától megszabaduló fiatal mondta el nekem: "Számomra Isten a szeretetet jelenti, a szeretet pedig a békét. Ha béke van bennem, nincs szükségem a heroinra. A szeretet megtisztít." Mély és nagy igazságot hordozó önreflexió.

**A
D
R
O
G**

A kábítószeres fajtái: 2.) AMFETAMINOK. Az amfetamin származékok a leggyakrabban használt szerek közé tartoznak. Az ismert besorolása jellemzően a "disco-drog". Érdekessége, hogy a múlt század második felében fedezték fel. Gyógyászati célra szintetizálták, amit később megszüntettek, de kábítószerként fennmaradt. A második világháborúban energizáló, bátorságot fokozó hatása miatt 2 millió tablettát osztottak szét amerikai és brit katonák között, elsősorban a csendes-óceáni hadszíntereken. Japánban pedig a háterszágban a háborús intézményekben az ipari termelés növelése érdekében minden fenntartás nélkül elfogadták. (A japán emberek a hatalommal szemben rendkívül lojálisak voltak ezért, mivel a legfőbb cél a győzelembe vetett hit volt.) 1954-ben Japánban 1 millió amfetamin-függőt tartottak nyilván, ami komoly társadalmi katasztrófa fenyegetettségének veszélyét hordozta magában.

Az amfetamin a kábítószerfogyasztó szubkultúra minden részében jelen van, szinte minden drogos kipróbálja. Az amfetamin-származékok és az ilyen jellegű vegyületek száma ma már kétszáz felett van, a legismertebbek közülük: a.) MDMA (metil-

endioxi-metamfetamin), hétköznapi néven Ecstasy, Adam, XTC. b.) MDA (metilendioxi-amfetamin), közkeletű néven love drug (a szexuális vágyat fokozó hatása miatt). c.) Metamfetamin, közismertebb néven speed.

Az amfetamin stimuláló (izgató) kábítószer. Tabletta formájában a legelterjedtebb, de por alakban orron keresztül felszívva, cigarettában, injekcióban beadva is fogyasztják. Általában önmagában használják, de a "klasszikus" drogok mellett gyorsítóként is használatos. Kis adagban növeli az energizáló effekteket, csökkenti a fáradtságérzetet (ez az egyik legnagyobb veszélye, nem veszi észre a fogyasztó, hogy kifáradt a szervezete, nincs "vészjelzés", csak váratlanul összeesik és meghal. Értelmenlen halál!)

Hatásai: az egyéni érzékenység meghatározó. Már több alkalommal okozott azonnali halált mindössze két tableta ecstasy bevétele. Használatkor eufória, ellazulás-érzet, könnyed vidámság, feldobottság, gyors beszéd, ok nélküli nevetés, átmeneti könnyedség-érzés lép fel, de nem ritka a kontroll nélküli agresszivitás sem. Megszünteti a testi és szellemi fáradtságot, csökkenti a gátlásokat. Egyeseknél növeli a libidót, az erekció idejét, így a szexuális potenciált (ezek gyakran kisebbségi érzésekkel küszködő emberek, akik ezt önmaguknak sem vallják be, sőt támadón tagadják). Nagy dózisban használva pszichózist (elmebetegséghez hasonló tüneteket) okoz, amit sokszor ott nem is lehet elkülöníteni a szer hatásától. Nem egy fiatal kötött már ki ezért a hétfégi buli után a zártosztályon. Jellemző a gyors tanulás és az azt követő gyors felejtés, a gondolat csapong. Az érzékelés fokozódik, az érintés, tapintás érdekessé és kellemessé válik, majd fokozódva vizuális, hallási, íz-és tapintási hallucinációk jelentkeznek. Túladagolásban nem ritka az azonnali vagy gyors halál. Gyakran üldöztetési téveszmék, üldözési mánia, tudatzavar törhet ki. A vérnyomást emeli (agyvérzést is okozhat), szívritmuszavarok (végtetes is lehet), láz lép fel. A hatás elmúltával általános és nagyfokú fáradtság, gyengeség, depresszió jelentkezhet. Elvonási tünetként erős, (főként lelki) szer utáni vágyakozás, álmoság és hosszan tartó alvás, hallucinációk, delíriumos állapot lép fel. Mivel csökkenti az étvágyat, a testsúly is csökken (több fogyasztó tablettát is az amfetamin tartalma miatt tiltottak be). A hétfégi önfelédet szórakozáskor az amfetaminhoz nyúló fiataloknak intézem Szophoklész bölcselét: "nincs csapás szörnyűbb, mint amit az ember önmagára mér". (folyt. köv.)

Korsós Attila

Tájékoztató az OTP Bank Gödöllői Fiókja SZOLGÁLTATÁSAINAK BŐVÍTÉSÉRŐL

Részenytársaság alapvető érdeke, jövedelmező működésének feltétele az ügyfeleink keresletéhez igazodó, minden bankfiókban, korszerű banki termékek és szolgáltatások kidolgozása, az ügyintézés egyszerűbbé, kényelmesebbé tétele.

Az elmúlt évek során több olyan visszajelzés érkezett a lakosság és az önkormányzatok részéről, amely a bank lakossági hitelezési rendszerének centralizációjából adódó nehézségekre hívta fel a figyelmet. Mérlegelve ezeket a jogosnak ítélt észrevételeket, az OTP Bank vezetése úgy döntött, hogy a jövőben minden egységünkben biztosítja a lakáscélú hitelek igénybevitelének lehetőségét.

Ennek a folyamatnak a része az új hitelkonstrukciók bevezetése. Ezek a termékek ma már valamennyi bank-fiókunkban ügyfeleink rendelkezésére állnak. Fentieknek megfelelően

az OTP Bank Aszódi Fiókja a LAKÁSÉPÍTÉSI-LAKÁSVÁSÁRLÁSI HITELEK üzletágban

1999.szeptember 13-tól minden KEDDI napon, 7.45 - 12.30 óráig

felkészült hitelügyintézővel áll ügyfeleink rendelkezésére, ahol - a fenti időn túl - bármely időszakban lehetőséget teremtünk előzetes bejelentkezésre.

Dr. Nacsa Jánosné, fiókgazdátó

LABDARÚGÁS

FELNŐTT csapatunk még mindig a szakadék mélyén állva reménykedik abban, hogy egyszer csak sikerül megindulni felfelé. Az eredetileg felépített csapatból sérülés és eltiltás miatt folyamatosan hiányzik 6-8 játékos. Az augusztus 22-i 3. forduló óta a nyolcadik vereséget szenvedtük el. Az előző újság megjelenése óta elért eredményeink:

TURA-TÖKÖL	1:3
VERESEGYHÁZ-TURA	7:1
TURA-WILKER	0:4
VECSÉS-TURA	3:1

A csapat "maradék" fásult, fáradt játékkal szenvedte végig a mérkőzéseket egészen a vecsési találkozóig. Ekkor villant fel a remény, hogy sikerülhet talpra állnunk. Az 5. percben Kuti góljával vezetést szerezve végre igazi játékot játszott csapatunk. Azonban, ha egy csapat kútban van, mintha a játékvezetők is vérszemet kapnának. Így történt Vecsésen is. A listavezető győzelme érdekében mindent elkövetve súlytotta csapatunkat téves(?) ítéleteivel. A Vecsés és a játékvezetők ellen küzdve a 85. percig élt a remény a csapatban, hogy végre pontot szerezhettünk. De példának hozhatnám a Wilker elleni játékvezetők - Stark Lőrinc és Czingáli József - viselkedését is. Hogy ez rossz szándék vagy valamiféle fogyatékoság részükről? Ők tudják. Mi mindenesetre megpróbálunk becsülettel focizni. Azon túl, hogy az ellenfelekkel és egyes játékvezetőkkel meg kell küzdeni, néhány szurkoló viselkedése is megengedhetetlen a csapattal, az edzővel és a vezetőkkel szemben. A mérkőzésekre nem kötelező eljárni, de aki ott van, viselkedjen normális, kulturált szurkoló módjára. Ha ennek nem tud eleget tenni, mi szívesen nélkülözzük.

IFI

TURA-TÖKÖL	2:5
VERESEGYHÁZ-TURA	2:2
TURA-WILKER	3:4
VECSÉS-TURA	5:0

SERDÜLŐ

TURA-ERDŐKERTES	4:1
TURA-IKLAD	12:3
TURA-KEREPES	1:3
BAG-TURA	10:0

FÉLPÁLYÁS

BAG-TURA	13:3
TURA-IKLAD	5:2
TURA-ISASZEG	3:5

ÖREGFIÚK

TURA-KEREPES	1:0
MOGYORÓD-TURA	1:1
TURA-HÉVÍZGYÖRK	2:5
GLC-TURA	5:3
TURA-VERESEGYHÁZ	5:1
GEAC-TURA	1:1
TURA-ASZÓD	2:0
KISTARCSA-TURA	1:3
TURA-VÁCSZENTL.	1:0

"ASZÓD FOCISULI KUPA"

Október 3-án egynapos tornát rendeztek az aszódiaiak. Két csapattal képviseltük Turát. A 3-4. osztályosok ezüstérmet szereztek. E korosztály legjobb mezőnyjátékosa: Vér Tamás. Az 5-6. osztályosok a 4. helyet szereztek meg. Hetes rúgásokkal szorultak le a dobogóról. (A 15.-nél estek ki.) Ebben a korosztályban Szabó Gergő kapta a legjobb mezőnyjátékos címet.

1999. december 4-én a **TURAI KÖZSÉGI SPORT KLUB VEZETŐSÉGVÁLASZTÓ KÖZGYŰLÉST TART.**

Kérjük a sportot, labdarúgást szeretőket, akik tenniakarást éreznek magukban Tura sportjáért, hogy javaslataikkal, ötleteikkel segítsék a közgyűlés sikeres lebonyolítását.

Horák Mária

KARATE – Amit a karate nyújthat

Kondíció – a klasszikus gyakorlatok mellett mindennapos a gyorsaság, állóképesség és az erő fejlesztése.

Fegyelem és önfegyelem – a karate egyaránt kihívás a testnek és a szellemnek. A karatés nemcsak a mozgást sajátítja el, de megtanul koncentrálni, uralkodni a teljesítményét negatívan befolyásoló érzelmek fölött.

Önbizalom – a karate az egyén fejlődését helyezi előtérbe. Ki-ki önmagáért dolgozik az edzéseken, s ez fölépíti a tanulók önbizalmát és önbecsülését. Az edzések ezenkívül számos szereplési és vezetési gyakorlatot is adnak.

Sport – lehetőség nyílik kis versenyektől kezdve országos, sőt nemzetközi viadalokon való megmérettetésre; a jövő útja kétségtelenül a karate olimpiai sporttá válása.

Önvédelem – a helyesen tanult és megfelelően elsajátított karate technikák az egyik legjobb önvédelmi rendszert képezik.

A stílus – a kyokushin a négy legnagyobb tradicionális japán karateirányzat egyike. Jellemzői a gyors kéz- és lábtechnikák, melyek ötvöződnek az erős, íves, csiszolt mozdulatokkal. Az alaptechnikák gyakorlása során kiemelt szerepet kap a helyes és esztétikus testtartás, a mozgáskoordináció precizitása, a helyes légzéstechnika, a mozdulatok életszerű végrehajtása a gyakorlópartner testi épségének megőrzése mellett.

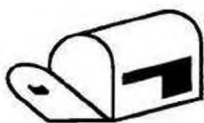
A klub – sportegyesületünk lehetőséget biztosít nyári edző és egyéb szabadidős programokra. *Balogh Sándor – Barczy Zsolt*

Edzések helye gyermekeknek, felnőtteknek: Tura, Köztársaság úti Általános Iskola

Időpontja: Szerda: 18.00 – 19.30 és péntek: 18.00 – 20.00. Beíratkozás az edzéseken!

Erdélyi Sándor

Tura, 1999. október 9.
Vörösmarty u. 35
2194 Tura

NYILT LEVÉL
Tura Nagyközség Polgármesterének

Tisztelt Tóth István Polgármester Úr!

Ez év IX. 1-én, immár többszöri alkalommal - különböző témakörben - fordultam Önhöz, illetve a képviselő testülethez. Leveleimet, melynek tartalma minden esetben úgy saját sérelmet, mint közügyet tartalmazott, tudatosan **nem csak Önnek** hanem a **Képviselői - Testületnek** címeztem, annak hitében, hogy az általam említett **közérdekű** észrevételek (környezetvédelem, szennyvíz telepítés, mérés, a hivatal működésének hiányosságai, a hivatal vezetőjének kritikán aluli fellépése, illetve intézkedési készsége, mely a hivatali hatalommal való visszaélést határolja) a képviselők körében, vagy annak egy részében pozitív echót vált ki. Visszajelzés azonban nem történt, kivéve a szennyvíz méréssel kapcsolatban Dolányi Úrtól, mint ebben a témában főérdekelttől, valamint IX. 1-i., melyben többek között Önnek felyezem ki köszönetemet közreműködéséért mely a személyes problémám meg-oldásához vezetett. Ez a nagyfokú érdektelenség arra ösztökélt, hogy adandó alkalommal egy képviselőt az utcán találkozáva megkérdeztem mi a véleménye az utolsó levelemről. Válasza lesúlytó: nem tud a levél létezéséről! Ezt követően több képviselőt felhívtam telefonon, válasz: nem tudnak a levél létezéséről!

Tisztelt Tóth Úr! Levelében Ön hivatkozik, ..."hogya a 90-es évek változásai az emberi tudatban nem hozott azonnali változásokat..." Azt hiszem az Ön felfogásában is a régi vezetés irányvonalaí érvényesülnek, már csak azért is, mert a település vezetése nem csak az Ön kezében van, hanem a lakosok által demokratikus úton megválasztott képviselők kezében is!

A hivatal működését illetően ..."a törvény rendezetlenségéből is adódik (Ez még bizonytalanabbá teszi a törvény alkalmazóit) ...". Önnek mint a település első emberének, valamint a hivatal vezetőjének nem szabad a bizonytalanságokra hivatkozva a hiánytalanságokat leplezni, a törvény igen is megadja a lehetőségeket az un. Kis-kapuk ellenére is, hogy a település képviselői és vezetői a polgárok érdekeit képviseljék. Ennek azonban elengedhetetlen feltétele, hogy a vezetők tudatában legyenek a lakosságot érintő problémákkal. A környezetemben uralkodó vélemények, pont ennek az ellenkezőjét bizonyítják. Valamint fontos feltétel, hogy a képviselő testület tagjai a részükre címzett levélről valamilyen formában tudomást szerezzenek.

Ami a jövőt illeti, fokozottabban fogom a településen észlelhető hiányosságokat, a közvetlen környezetben felmerülő problémákat, nem Önnel, hanem a testület tagjaival közölni, annak reményében, hogy ez biztosítja a demokratikus jogorvoslást!

Üdvözlettel
Erdélyi Sándor

Tisztelt Erdélyi Sándor!

Az Ön által tett észrevételekre csak az 1999. szeptember 2-án kelt leveletem tudom - ezúttal az Olvasók előtt is - megismételni.

Tisztelettel: Tóth István

Nagyközségi Polgármesteri Hivatal
2194 Tura, Petőfi Sándor tér 1.
Polgármestere
☎ Telefon: 06-28-466-160

Erdélyi Sándor Úrnak!

Tura
Vörösmarty M. u. 35.
2194

Tisztelt Erdélyi Úr!

Az 1999. szeptember 1-én keltezett faxot megkaptam. Köszönöm, hogy észrevételével, egy-egy hivatali intézkedés véleményezésével segíti az államigazgatás hatékonyabbá történő szervezését. Sajnos, - mint ahogyan Ön sok területen tapasztalta - a '90-es évek változása az emberi tudatban nem hozott azonnali változásokat. Az egyes esetekben fellelhető várakozás, bizonytalankodás a személyi adottságokon kívül gyakran a törvényi rendezetlenségéből is adódik. (Ez még bizonytalanabbá teszi a törvény alkalmazóit.) Ezért vált szinte hatástalanná a rendőrség, ezért nem lehet azonnal elvitetni gyógykezelésre a garázda, családját rettegésben tartó felnőttest, ezért válhatott szállóigévé az "erkölcstelen, de törvényes" mondás.

Személyemre vonatkozó elismerő sorait köszönöm, úgy gondolom az a természetes, ha igyekszem mindenkinek segíteni. Az én dolgomat is nehezíti azonban a helytelen gyakorlat, a rossz szokás. Bizom abban, hogy személyes példával, a lakosságtól kapott visszajelzések elemzésével, ha lassan is, de kialakul a szolgáltató államigazgatás.

Remélem, hogy véglegesen sikerült megoldani ezt a műszaki problémát, így az új szomszédal elfogadható kapcsolatban maradhatnak.

További jó erőt, egészséget kívánva tisztelettel üdvözlöm:

Tura, 1999. szeptember 2.

Tóth István
polgármester

TURAI TAKARÉKSZÖVETKEZET

2194 Tura Bartók tér 21.

Tel.: 28/466-002, 28/466-712

Fax: 28/466-002

Tisztelt Ügyfeleink!

A Turai Takarékszövetkezet AKCIÓS FOGYASZTÁSI HITELT NYÚJT Tagjai részére

1999. augusztus 15 - 1999. december 20. között
maximum 300.000 Ft. összeghatárig.

Futamidő 1 év - indokolt esetben legfeljebb 2 év.
Kamata: 19% / év

Kezelési költség: egyszeri 5% (hitelfelvételkor
egyösszegben történő befizetéssel).

Az akciós fogyasztási hitelt férj és feleség együtt
veheti igénybe, egyedülálló esetén
plusz egy kezes bevonásával.

ÉRDEKLŐDNI LEHET A TURAI TAKARÉKSZÖVETKEZET KIRENDELTSÉGEIBEN:

Tura, Bartók tér 21.	28/466-711
Zsámbok, Szent Imre tér 1/A.	28/462-013
Hévizgyörk, Ady E. u. 129	28/435-320
Iklad, Szabadság u. 91.	28/403-377
Galgamácsa, Vasút út 10.	28/489-055
Galgahévíz, Fő út 155.	28/461-208
Kartal, Petőfi u.4.	28/437-331
Valkó, Isaszegi u. 1.	28/483-136
Püspökhatvan, Szabadság u. 116/A	27/340-075
Aszód, Kondoros tér 1.	28/400-251
Budapest, XIV., Zala u. 23.	06-1/220-4868; 06-1/223-0378
Dány, Pestli út 47.	28/464-023

MILLENNIUMRA KÉSZÜLVE

NÉPFŐISKOLAI ELŐADÁS

1999. október 29-én (péntek)

18.30 órakor

a turai Bartók Béla Műv. Házban.

„A SZÖGEDI NAGYTÁJ”

Előadó:

Ifj. LELE JÓZSEF

néprajzkutató

Belépődíj nincs.

Mindenkit szeretettel vár:
a Vigyázó Kör
(Egyesület Turáért)

Szarvas László rovata

A 14. ARADI VÉRTANÚ

1	2	3	4	5	6	7	?
							Y
8							
9				10			
11	12				13	14	
15		16				17	
18			19	20		21	
22	23	24		25	26		27
28							
SZ							

150 éve, október 25-én végezték ki a vízzintes 1. Sorban megfejthető honvéd tábornokot, aki a vízzintes 28-on született. E két sor beküldése mellett a megfejtéshez írja fel: ki volt az édesapja?

A megfejtést november 15-ig várjuk a műv. házba.

VÍZZINTES 8. Bizonyos pókfajta szélben lebegő fonadéka ("Szöcske, ... réti muzsika. / Bizsereg a nap arany illata." Szabó Lőrinc) 9. Női név. 10. Abba az irányba. 11. Talpraesett. 13. Szoknya. 15. Az egyik jé (!) 16. Annyian, mint 100 huszada. 17. Gólnélküli döntetlen. 18. Mulatozó. 21. Telesport. 22. Dönt. 25. Iskolai büntetés.

FÜGGŐLEGES 1. Körbehordoz. 2. Vonatkozó névmás. 3. Rossz kerekű taliga jelzője. 4. Sine ... studio = harag és részrehajlás nélkül (lat.). pártatlanul. 5. Névtelen. 6. ... de Bergerac (1619 - 1655) francia drámaíró. 7. Csup. 10. Ma sem a közepén (!) 12. Lóbiztató szó. 14. Szerencsejáték. 19. Ballhét része (!) 20. Vetített állókép. 23. Kiejtett betű. 24. Sértetlen. 26. Holland autójel. 27. Ömleni kezd (!)

(A magyarországi gyakorlat szerint, rövid és hosszú magánhangzók között nem teszünk különbséget!)

Előző havi helyes megfejtés:
„ELŐSZÖR MENNEK ISKOLÁBA”

E havi nyerteseink: KUTI LÁSZLÓNÉ, TÓTH ILONA

Nyereményük egy-egy 500 Ft-os Galga ÁFÉSZ vásárlási utalvány, melyet postán küldünk. Gratulálunk!

ANYAKÖNYVI ADATOK

SZÜLETÉS:

Baranyi Judit
Batka Máté
Dobi Rajmond
Kerti Virág Dominika
Kuti Vanessza
Lingurár János
Lipták Patricia Szilvia
Radics Zsolt
Rácz Nelli Kornélia
Szénási Vanessza
Szilágyi László
Szokol Mariann

HÁZASSÁGKÖTÉS:

Csollák Csaba – Szénási Ildikó
Németh Zoltán – Fácán Krisztina

HALÁLOZÁS:

Nagy László
Németh Ferencné
Tóth-Miklós Mihályné

EZREDEVÉGI

Tisztelt főzetni vágyók!
Németh Péter kifőzdéje

AKCIÓT HIRDET

1999.12.31-ig!

Aki ezen dátumig bezárólag

főzti ki pálinkáját,

sorsoláson vesz részt,

amelynek díjai a következők:

1. díj: 10000 Ft

2. díj: 6000 Ft

3. díj: 3000 Ft

értékű vásárlási utalvány,

amely beváltható Bőbe néni

piac téri üzletében.

Akinél pedig kereken

a második ezrest

lépi át a számláló,

értékes ajándékokat térhet haza.

A nyerteseket levélben értesítjük,

nevüket pedig

a Turai Hírlap is közli.

KIFŐZÉS

GAGO REKLÁM

Turán a
Családorvosi Rendelőben
KEDDENKÉNT 16-18 óráig
INGYENES
VÉGBÉLRÁKSZŰRÉS!

- Magánrendelés keretében ambuláns aranyérműtét!
- Bőrbetegségek,
- lábszárfekély kezelése,
- érszűkületmérés.

DR. JÁNOSI GÁBOR

☎ 06-30-943-9317

HIRDETÉSI DÍJAK A TURAI HÍRLAPBAN

1/1 oldal: 10.000,- Ft

1/2 oldal: 5.000,- Ft

1/4 oldal: 2.500,- Ft

1/8 oldal: 1.250,- Ft

Áraink az ÁFÁ-t tartalmazzák.
HIRDESSZEN A TURAI HÍRLAPBAN!

Hirdetésfelvétel:

Bartók Béla Művelődési Ház Tura

CSEREPES-CSOKROS

KRIZANTÉM

nagy választékban

KAPHATÓ

Tóth Virágkertészet

TURA, József A. u. 9.

☎ 28/466-934

Kiszolgálás hétfőig is!!!

A TURAI HÍRLAP VÁSÁRLÁSI HELYSZEI:

Könyvtár, Posta, Polo Üzletház (Átsné), Takarékszövetkezet, Éliás Zoltán (Petőfi tér 7.), Sláger ABC (Zsámboki út), GSZ Pékség, Napsugár Élelmiszerü. (Régi vásártér 15.), Zágonyi Market (Táncsics út 45.), Baranyi & Fiai Kft. „Élelmiszerbolt” (Zsámboki út 35.), Galga ÁFÉSZ 304.sz. ABC (Rákóczi út 26.), Csilla Fotó (Kossuth u. 4.), Népbolt (Szent István út), Kati Virágbolt (Zsámboki út), Fűzfa ABC (Vácszentlászlói út), Gódor Hús & Vegyeskereskedés (Bajcsy-Zs. út 2.), Adria Étterem (Vácszentlászlói út 14/b)

TURAI HÍRLAP - közeleti havilap

Kiadja: Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala

Felelős kiadó: Tóth István polgármester

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: Tordai László

Szerkesztőségi tagok: Sára Gábor, Seres Tünde, Takács Pál
9. évfolyam 10. szám - Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Levélcim: Polgármesteri Hivatal 2194. Tura, Petőfi tér 1.;

Bartók Béla Művelődési Ház 2194. Tura, Bartók tér 3.

Készült: 650 példányban a RO-LA Kft. nyomdaüzemében Valkón

Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor